

Spis treści

Wstęp *dr n. med. Piotr Gajewski* XLV

I Choroby układu krążenia

A. Fizjologia <i>Andrzej Beręsewicz, Michał Mączewski, Urszula Mackiewicz</i>	3
1. Fizjologia serca.....	3
2. Fizjologia układu naczyniowego.....	9
B. Badania diagnostyczne	11
1. Wybrane objawy podmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	11
1.1. Ból w klatce piersiowej.....	11
1.2. Kółatanie serca.....	13
1.3. Omdlenie.....	14
1.4. Obrzęki.....	15
1.5. Inne objawy.....	15
2. Wybrane objawy przedmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	16
2.1. Sinica.....	16
2.2. Palce pałeczkowate.....	17
2.3. Poszerzenie żył szyjnych i tętno żyłne.....	17
2.4. Uderzenie koniuszkowe oraz tętnienie lewej komory.....	18
2.5. Tętnienia.....	19
2.5.1. Tętnienie prawej komory (uderzenie skurczowe prawej komory).....	19
2.5.2. Tętnienie w dołku podsercowym.....	19
2.5.3. Tętnienie pnia płucnego.....	19
2.5.4. Tętnienie aorty wstępującej.....	19
2.5.5. Tętnienie innych tętnic.....	19
2.6. Drżenia klatki piersiowej (mruki).....	19
2.6.1. Mruk skurczowy.....	19
2.6.2. Mruk rozkurczowy.....	19
2.6.3. Mruk skurczowo-rozkurczowy.....	19
2.7. Przesunięcie granic wypuku serca.....	19
2.8. Objawy osłuchowe.....	20
2.8.1. Pierwszy ton serca (I ton).....	20
2.8.2. Drugi ton serca (II ton).....	20
2.8.3. Dodatkowe tony serca.....	21
2.8.4. Szmer sercowe.....	22
2.8.5. Szmer ciągłe (maszynowe).....	24
2.8.6. Tarcie osierdziowe.....	24
2.9. Tętno tętnicze.....	24
3. Badania laboratoryjne <i>Bogdan Solnica</i>	25
3.1. Cholesterol.....	25
3.2. Triglicerydy.....	26
3.3. Troponiny sercowe.....	27
3.4. CK-MB _{mass}	28
3.5. Peptydy natriuretyczne.....	29
3.6. Homocysteina.....	30
4. Badania obrazowe.....	31

4.1. Radiogramy przeglądowe klatki piersiowej <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	31
4.2. Angiografia.....	37
4.2.1. Angiografia wieńcowa <i>Jarosław D. Kasprzak, Anna Kopff</i>	37
4.2.2. Angiografia żył i tętnic obwodowych <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	41
4.3. Tomografia komputerowa serca <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki, Maciej Sosnowski</i>	49
4.4. Rezonans magnetyczny serca <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	54
4.5. Scyntygrafia serca <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	57
4.6. Echokardiografia <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	61
4.7. Ultrasonografia wewnątrzwieńcowa i inwazyjne badania czynnościowe tętnic wieńcowych <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	67
4.7.1. Ultrasonografia wewnątrzwieńcowa.....	67
4.7.2. Inwazyjne badania czynnościowe tętnic wieńcowych.....	67
4.8. Ultrasonografia naczyń obwodowych <i>Marzena Frolow, Marek Krzanowski</i>	68
4.8.1. Ultrasonografia tętnic obwodowych.....	69
4.8.2. Ultrasonografia żył obwodowych.....	74
5. Elektrokardiografia <i>Andrzej Dąbrowski</i>	75
5.1. Elektrokardiogram standardowy.....	75
5.2. Elektrokardiograficzna próba wysiłkowa.....	92
5.3. Elektrokardiogram rejestrowany metodą Holtera.....	97
5.4. Elektrokardiogram uśredniony.....	98
5.5. Mikrowoltowa naprzemiennosc załamek T.....	99
6. Badanie elektrofizjologiczne serca <i>Andrzej Stanke, Piotr Kułakowski</i>	99
6.1. Inwazyjne badanie elektrofizjologiczne (EPS).....	99
6.2. Stymulacja przezprzeżytkowa przedsionka (TAP).....	102
7. Pomiar ciśnienia tętniczego <i>Marek Kabat, Aleksander Prejbisz, Andrzej Januszewicz</i>	102
7.1. Kliniczny pomiar ciśnienia tętniczego.....	102
7.2. Automatyczne monitorowanie ciśnienia tętniczego.....	103
7.3. Samodzielne pomiary ciśnienia tętniczego.....	107
7.4. Inwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego.....	108
8. Badania hemodynamiczne serca.....	109
8.1. Cewnikowanie serca <i>Michał Plewka, Jarosław D. Kasprzak</i>	109
8.2. Pomiar pojemności minutowej serca (rzutu serca) <i>Miłosz Jankowski</i>	112
9. Nieinwazyjne badania hemodynamiczne naczyń obwodowych <i>Marzena Frolow, Marek Krzanowski</i>	114
9.1. Ocena krążenia tętniczego kończyn.....	114
9.1.1. Wskaźnik kostkowo-ramienny.....	114
9.1.2. Pomiary segmentarnych ciśnień skurczowych.....	116
9.1.3. Pletyzmografia segmentarna.....	116
9.1.4. Badanie przepływu ślepym doplerem.....	116
9.1.5. Badania czynnościowe (test marszowy) z wykorzystaniem bieżni ruchomej.....	117
9.2. Ocena krążenia żylnego.....	117
9.2.1. Próby flebiologiczne.....	117

9.2.2.	Badanie doplerem fali ciągłej.....	119
9.2.3.	Ciśnienie marszowe.....	119
9.2.4.	Fotopletyzmografia i reografia refleksu świetlnego.....	119
9.2.5.	Pletyzmografia pneumatyczna.....	120
10.	Badania regulacji wegetatywnej układu krążenia <i>Piotr Kulakowski, Grzegorz Raczak</i>	120
10.1.	Masaż zatoki tętnicy szyjnej.....	120
10.2.	Test pochyleniowy.....	121
10.3.	Próba pionizacyjna.....	122
10.4.	Badanie odruchu z baroreceptorów tętniczych.....	122
11.	Biopsja endomiokardialna <i>Ewa Walczak, Justyna Szczygieł</i>	123
12.	Badanie płynu osierdziowego <i>Witold Tomkowski, Paweł Kuca</i>	125
13.	Badania mikrokrążenia <i>Paweł Maga</i>	126
13.1.	Kapilaroskopia.....	126
13.2.	Wideokapilaroskopia.....	126
13.3.	Pomiar przepływu kapilarnego metodą doplera laserowego.....	126
13.4.	Termografia.....	127
13.5.	Prześkórny pomiar prężności tlenu.....	127
14.	Badania obrazowe naczyń chłonnych <i>Andrzej Szuba</i>	127
14.1.	Limfoscintygrafia.....	127
14.2.	Tomografia komputerowa.....	128
14.3.	Tomografia emisyjna pojedynczego fotonu w połączeniu z tomografią komputerową (SPECT-TK).....	128
14.4.	Rezonans magnetyczny.....	128
14.5.	Limfangiografia fluorescencyjna.....	128
14.6.	Ultrasonografia.....	128
C.	Nagle zatrzymanie krążenia i wstrząs	129
1.	Nagle zatrzymanie krążenia <i>Milosz Jankowski, Grzegorz Cebula</i>	129
2.	Wstrząs <i>Milosz Jankowski</i>	139
2.1.	Wstrząs hipowolemiczny.....	144
2.1.1.	Wstrząs krwotoczny.....	144
2.2.	Wstrząs kardiogeny.....	146
2.3.	Wstrząs obturacyjny.....	147
D.	Miażdżyca i ryzyko sercowo-naczyniowe	148
1.	Miażdżyca <i>Tomasz Guzik, Anetta Undas, Andrzej Szczekliki</i>	148
2.	Ocena ryzyka sercowo-naczyniowego <i>Barbara Cybulska, Longina Kłosiewicz-Latoszek, Wiktor B. Szostak</i>	153
3.	Strategie profilaktyki <i>Barbara Cybulska, Longina Kłosiewicz-Latoszek, Wiktor B. Szostak</i>	155
E.	Dyslipidemie	157
	<i>Barbara Cybulska, Wiktor B. Szostak, Longina Kłosiewicz-Latoszek</i>	157
1.	Fizjologia.....	157
2.	Klasyfikacja.....	158
3.	Hipercholesterolemia.....	158
4.	Dyslipidemia aterogenna.....	164
5.	Ciężka hipertriglicerydemia.....	167
F.	Choroba niedokrwienna serca	168
1.	Klasyfikacja <i>Andrzej Budaj</i>	168
2.	Etiologia i patogenezę <i>Andrzej Beręsewicz, Anetta Undas</i>	169
2.1.	Dławica piersiowa stabilna.....	169
2.2.	Ostre zespoły wieńcowe.....	170
3.	Stabilne zespoły wieńcowe.....	172
3.1.	Dławica piersiowa stabilna <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	172
3.2.	Dławica mikronaczyniowa <i>Henryk Wysocki</i>	186
3.3.	Dławica związana z mostkami mięśniowymi nad tętnicami wieńcowymi <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	187
3.4.	Dławica odmienna (Prinzmetal) <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	188
4.	Ostry zespół wieńcowy bez uniesienia odcinka ST <i>Andrzej Budaj, Bronisław Bednarz</i>	190
5.	Zawał serca z uniesieniem odcinka ST <i>Andrzej Budaj, Bronisław Bednarz</i>	202
6.	Leczenie inwazyjne.....	219
6.1.	Prześkórne interwencje wieńcowe <i>Lech Poloński</i>	219
6.2.	Pomostowanie aortalno-wieńcowe <i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Maciej Bochenek</i>	224
6.3.	Rewaskularyzacja laserowa <i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki</i>	224
G.	Zaburzenia rytmu serca i przewodzenia	227
	<i>Maria Trusz-Gluza</i>	227
1.	Nadkomorowe zaburzenia rytmu serca.....	227
1.1.	Dodatkowe pobudzenia nadkomorowe.....	227
1.2.	Częstoskurcze nadkomorowe.....	229
1.3.	Częstoskurcz nawrotny w węzle przedsionkowo-komorowym.....	233
1.4.	Zespoły preekscytacji.....	236
1.5.	Częstoskurcz przedsionkowy.....	239
1.6.	Tachyarytmie zatokowe.....	242
1.7.	Migotanie przedsionków.....	243
1.8.	Trzepotanie przedsionków.....	253
2.	Komorowe zaburzenia rytmu serca.....	256
2.1.	Informacje ogólne.....	256
2.2.	Idiopatyczne częstoskurcze komorowe.....	261
2.3.	Komorowe zaburzenia rytmu po zawale serca.....	263
2.4.	Komorowe zaburzenia rytmu u chorych z kardiomiopatią.....	265
2.4.1.	Kardiomiopatia rozstrzeniowa niezwiązana z niedokrwieniem.....	265
2.4.2.	Kardiomiopatia przerostowa.....	266
2.4.3.	Arytmogenna kardiomiopatia prawokomorowa (ARVC).....	267
2.5.	Wrodzony zespół długiego QT.....	267
2.6.	Wrodzony zespół krótkiego QT.....	269
2.7.	Zespół Brugadów.....	270
2.8.	Wielokształtny częstoskurcz komorowy zależny od katecholamin.....	272
2.9.	Idiopatyczne migotanie komór.....	273
2.10.	Nagła śmierć sercowa.....	273
3.	Zaburzenia automatyzmu i przewodzenia.....	275
3.1.	Dysfunkcja węzła zatokowego.....	275
3.2.	Bloki przedsionkowo-komorowe.....	278
3.3.	Bloki śródkomorowe.....	281
4.	Metody leczenia zaburzeń rytmu i przewodzenia.....	283
4.1.	Leki antyarytmiczne.....	283
4.2.	Ablacja prześkórna.....	284
4.3.	Kardiowersja i defibrylacja serca.....	285
4.4.	Elektrostymulacja serca.....	288
4.5.	Wszczepialny kardiowerter-defibrylator.....	293
5.	Zaburzenia rytmu serca u kobiet w ciąży.....	294
H.	Wady serca	296
1.	Zwężenie zastawki aortalnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	296
2.	Niedomykalność zastawki aortalnej <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	304
3.	Zwężenie zastawki mitralnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	309
4.	Niedomykalność zastawki mitralnej <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	314
5.	Zespół wypadania płatków zastawki mitralnej <i>Zbigniew Gąsior, Piotr Pysz</i>	321
6.	Wady zastawki trójdzielnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	324
6.1.	Zwężenie zastawki trójdzielnej.....	324
6.2.	Niedomykalność zastawki trójdzielnej.....	326
7.	Wady złożone <i>Piotr Szymański</i>	328
7.1.	Złożona wada aortalna <i>Marek Konka, Piotr Szymański</i>	328
7.2.	Złożona wada mitralna <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	329
7.3.	Wady wielozastawkowe <i>Marek Konka, Piotr Szymański</i>	330

8.	Wrodzone wady serca u dorosłych	<i>Piotr Hoffman</i>	331
8.1.	Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej	332
8.2.	Drożny otwór owalny	336
8.3.	Izolowany ubytek przegrody międzykomorowej	337
8.4.	Przetrwały przewód tętniczy	339
8.5.	Tetralogia Fallota	340
8.6.	Zespół Eisenmengera	343
8.7.	Zwężenie drogi odpływu prawej komory	345
8.8.	Zwężenie drogi odpływu lewej komory	346
8.9.	Koarktacja aorty	348
8.10.	Wady zastawek przedsionkowo-komorowych	349
8.10.1.	Anomalia Ebsteina	349
8.11.	Serce trójprzedsionkowe	350
8.12.	Wrodzone skorygowane przełożenie pni tętniczych	351
8.13.	Chory po operacyjnym leczeniu wrodzonej wady serca	351
8.13.1.	Chory po korekcji całkowitej tetralogii Fallota	351
8.13.2.	Chory po korekcji przełożenia pni tętniczych	351
8.13.3.	Chory po operacji Fontana	351
9.	Protezy zastawek serca	<i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Janusz Konstanty-Kalandyk, Bogusław Kapelak, Maciej Bochenek</i>	352
9.1.	Zastawki mechaniczne	352
9.2.	Zastawki biologiczne	352
9.3.	Wybór rodzaju protezy zastawki	353
10.	Monitorowanie chorego po operacyjnym leczeniu wady zastawkowej serca	<i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Janusz Konstanty-Kalandyk, Bogusław Kapelak, Maciej Bochenek</i>	354
10.1.	Prowadzenie prawidłowego leczenia przeciwzakrzepowego	354
10.2.	Monitorowanie efektu zabiegu operacyjnego	355
I.	Choroby wsierdzia	357
1.	Infekcyjne zapalenie wsierdzia	<i>Janina Stępińska</i>	357
2.	Gorączka reumatyczna	<i>Anetta Undas, Ernest Kuchar</i>	371
J.	Choroby mięśnia sercowego	374
1.	Zapalenie mięśnia sercowego	<i>Zofia T. Bilińska</i>	374
2.	Kardiomiopatie	<i>Jan Wodniecki</i>	378
2.1.	Klasyfikacja	378
2.2.	Kardiomiopatia rozstrzeniowa	379
2.3.	Kardiomiopatia przerostowa	380
2.4.	Kardiomiopatia restrykcyjna	385
2.5.	Arytmogenna kardiomiopatia prawokomorowa	386
2.6.	Kardiomiopatie niesklasyfikowane	388
2.7.	Inne kardiomiopatie o znanej przyczynie	389
K.	Choroby osierdzia	<i>Witold Tomkowski, Paweł Kuca</i>	391
1.	Zapalenie osierdzia	391
2.	Płyn w worku osierdziowym	397
3.	Tamponada serca	398
4.	Zaciskające zapalenie osierdzia	400
5.	<i>Chylopericardium</i>	402
6.	Torbiele osierdzia	402
7.	Wady wrodzone osierdzia	402
L.	Nowotwory serca	<i>Piotr Pruszczyk, Grzegorz Styczyński</i>	403
Ł.	Niewydolność serca	406
1.	Przewlekła niewydolność serca	<i>Andrzej Surdacki, Olga Kruszelnicka, Jacek Dubiel, Jacek Bednarek</i>	406
2.	Ostra niewydolność serca	<i>Bronisław Bednarz, Andrzej Budaj</i>	426
3.	Mechaniczne wspomaganie czynności serca	<i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Piotr Przybyłowski, Irena Milaniak, Maciej Bochenek</i>	432
3.1.	Kontrapulsacja wewnątrzaoortalna	433
3.2.	Urządzenia wspomagające czynność komór	433
3.3.	Sztuczne serce	435
4.	Leczenie operacyjne przewlekłej niewydolności serca	<i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Piotr Przybyłowski, Irena Milaniak, Maciej Bochenek</i>	435
4.1.	Przeszczepianie serca	435
4.2.	Inne metody	437
M.	Nadciśnienie tętnicze	439
	<i>Andrzej Januszewicz, Aleksander Prejbisz</i>		439
1.	Klasyfikacja	439
2.	Nadciśnienie tętnicze pierwotne	440
3.	Nadciśnienie naczyniowonerkowe	456
N.	Nadciśnienie płucne	<i>Adam Torbicki, Marcin Kurzyrna</i>	462
O.	Choroby aorty i tętnic obwodowych	474
1.	Choroby aorty	<i>Wojciech Bodzoń, Leszek Masłowski</i>	474
1.1.	Tętniak aorty	474
1.1.1.	Tętniak aorty piersiowej	476
1.1.2.	Tętniak aorty brzusznej	479
1.2.	Ostre zespoły aortalne	482
1.2.1.	Rozwarstwienie aorty	483
1.2.2.	Krwiak śródścienny	490
1.2.3.	Wrzód drążący aorty	491
1.2.4.	Tętniak rzekomy aorty	491
1.2.5.	Ograniczone pęknięcie aorty	491
1.2.6.	Urazowe uszkodzenie aorty	492
2.	Choroba Takayasu	<i>Leszek Masłowski, Marzena Frolow</i>	493
3.	Olbrzymiokomórkowe zapalenie tętnic	<i>Marcin Milchert, Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	495
4.	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń	<i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	498
5.	Choroby dużych tętnic kończyn dolnych	<i>Leszek Masłowski, Marzena Frolow</i>	501
5.1.	Przewlekłe niedokrwienie kończyn dolnych	<i>Marzena Frolow, Wiktoria Leśniak, Leszek Masłowski</i>	501
5.2.	Ostre niedokrwienie kończyn dolnych	<i>Wojciech Bodzoń, Wiktoria Leśniak, Leszek Masłowski</i>	509
6.	Zwężenie tętnic szyjnych i tętnic kręgowych	<i>Wojciech Bodzoń, Leszek Masłowski</i>	514
6.1.	Zwężenie tętnic szyjnych	514
6.2.	Zwężenie tętnic kręgowych	518
7.	Choroby tętnic kończyn górnych	518
7.1.	Zespół podkradania tętnicy podobojczykowej	<i>Marzena Frolow, Rafał Niżankowski</i>	518
7.2.	Niedokrwienie kończyny górnej	<i>Wojciech Bodzoń</i>	520
7.3.	Powikłania tętnicze przetok dializacyjnych	<i>Wojciech Bodzoń</i>	521
8.	Choroby tętnic trzewnych	<i>Wojciech Bodzoń</i>	521
8.1.	Ostre niedokrwienie jelit	521
8.2.	Przewlekłe niedokrwienie jelit	523
9.	Wielopoziomowa choroba tętnic	<i>Wojciech Bodzoń</i>	524
10.	Naczyniowe zespoły uciskowe	525
10.1.	Zespół górnego otworu klatki piersiowej	<i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	525
10.2.	Zespół usidlenia tętnicy podkolanowej	<i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	528
10.3.	Zespół ucisku lewej żyły nerkowej przez aortę i tętnicę kręzkową górną	<i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	528
10.4.	Zespół ucisku lewej żyły biodrowej	<i>Marzena Frolow</i>	529
P.	Choroby żył obwodowych	530
	<i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>		530
1.	Zakrzepowe zapalenie żył powierzchownych	530
2.	Przewlekła niewydolność żylna	532

R.	Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa	539	2.2.	Zniekształcenie klatki piersiowej	630
1.	Zakrzepica żył głębokich <i>Rafał Niżankowski</i>	539	2.3.	Zaburzenia cyklu i toru oddychania	631
2.	Zatorowość płucna <i>Piotr Pruszczyk, Adam Torbicki</i>	550	2.4.	Zmiany drżenia głosowego	632
3.	Profilaktyka pierwotna żylną choroby zakrzepowo-zatorowej <i>Rafał Niżankowski, Krystyna Zawilska</i>	563	2.5.	Trzeszczenia w tkance podskórnej klatki piersiowej.....	632
4.	Ogólne zasady leczenia przeciwkrzepliwego <i>Anetta Undas, Krystyna Zawilska</i>	569	2.6.	Nieprawidłowy odgłos opukowy	632
4.1.	Heparyny	569	2.7.	Nieprawidłowe szmery oddechowe	632
4.2.	Inhibitory czynnika Xa	574	3.	Gazometria i pulsoksymetria <i>Miłosz Jankowski</i>	633
4.3.	Bezpośrednie inhibitory trombiny	576	3.1.	Gazometria krwi	633
4.4.	Antagoniści witaminy K	578	3.2.	Pulsoksymetria	635
4.5.	Leczenie przeciwzakrzepowe a anestezja regionalna.....	584	3.3.	Kapnometria i kapnografia	635
S.	Choroby mikrokrążenia <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	586	4.	Badania obrazowe <i>Piotr Grzanka, Iwona Bestry</i>	636
1.	Objaw Raynauda	586	4.1.	Radiogramy przeglądowe klatki piersiowej.....	636
2.	Siność siatkowata	589	4.2.	Tomografia komputerowa.....	638
3.	Akrocyjanaza.....	590	4.3.	Słownik wybranych pojęć używanych w opisach RTG i TK	638
4.	Bolesny rumień kończyn.....	590	4.4.	Rezonans magnetyczny	646
T.	Wady rozwojowe naczyń krwionośnych	591	4.5.	Scyntygrafia	646
1.	Zespół Marfana <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	591	4.6.	Pozytonowa tomografia emisyjna	646
2.	Zespół Ehlersa i Danlosa naczyniowy <i>Marzena Frolow, Grzegorz Goncz, Leszek Masłowski</i>	593	4.7.	Ultrasonografia.....	647
3.	Wrodzone malformacje naczyniowe <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	594	5.	Badania czynnościowe układu oddechowego <i>Piotr Boros</i>	649
3.1.	Wrodzone malformacje tętniczo-żylnie.....	594	5.1.	Spirometria z zapisem krzywej przepływu–objętość	649
4.	Zespół Klippela i Trénaunaya <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	595	5.1.1.	Spirometria podstawowa	649
5.	Naczyniaki <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	596	5.1.2.	Spirometria po inhalacji leku rozkurczającego oskrzela (próba rozkurczowa)	652
U.	Choroby naczyń chłonnych <i>Andrzej Szuba</i>	598	5.1.3.	Próby prowokacyjne	653
1.	Podstawy fizjologii układu chłonnego	598	5.1.4.	Maksymalna wentylacja dowolna	653
2.	Zapalenie naczyń chłonnych	598	5.2.	Pomiar szczytowego przepływu wydechowego	654
3.	Obrzęk limfatyczny (chłonny)	599	5.3.	Oscylometria impulsowa	654
W.	Omdlenia <i>Piotr Kulakowski</i>	604	5.4.	Pletyzmografia.....	655
1.	Omdlenia odruchowe.....	606	5.5.	Badanie podatności statycznej układu oddechowego	657
2.	Zespół zatoki szyjnej.....	608	5.6.	Badanie transferu płucnego dla tlenu (T_{LCO})	657
3.	Omdlenie sytuacyjne	608	5.7.	Próby wysiłkowe	658
4.	Hipotensja ortostatyczna.....	608	5.7.1.	Sercowo-płucna próba wysiłkowa	658
5.	Omdlenia kardiogenne.....	609	5.7.2.	Testy marszowe.....	659
6.	Omdlenia związane z chorobami naczyń mózgowych.....	611	6.	Bronchoskopia <i>Krzysztof Śladek</i>	662
Z.	Konsultacje kardiologiczne przed operacjami pozasercowymi <i>Witold Pikto-Pietkiewicz, Wojciech Szczeklik, Tomasz Pasiński</i>	612	7.	Widiorakoskopia i wzornikowanie śródpiersia <i>Krzysztof Śladek, Dariusz Wąsowski</i>	665
1.	Ocena ryzyka okołoperacyjnego	612	7.1.	Widiorakoskopia	665
2.	Okołoperacyjne leczenie farmakologiczne i monitorowanie.....	616	7.2.	Wzornikowanie śródpiersia	666
3.	Okołoperacyjny zawał serca	617	8.	Biopsja przezskórna opłucnej i płuca <i>Krzysztof Śladek</i>	666
II	Choroby układu oddechowego		8.1.	Biopsja przezskórna opłucnej.....	666
A.	Anatomia i fizjologia <i>Stefan Wesolowski</i>	621	8.2.	Biopsja przezskórna płuca	667
1.	Anatomia	621	9.	Badania morfologiczne <i>Renata Langfort</i>	668
2.	Fizjologia	623	10.	Badanie płynu opłucnowego <i>Jerzy Soja</i>	671
B.	Badania diagnostyczne	626	11.	Badanie płwociny <i>Aleksander Kania</i>	675
1.	Wybrane objawy podmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	626	12.	Badania mikrobiologiczne	675
1.1.	Kaszel.....	626	12.1.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń bakteryjnych <i>Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	676
1.2.	Chrypka	627	12.2.	Diagnostyka mikrobiologiczna gruźlicy i mykobakterioz <i>Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	676
1.3.	Krwioplucie	627	12.3.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń drobnoustrojami nietypowymi <i>Katarzyna Pancer</i>	679
1.4.	Duszność	628	12.4.	Diagnostyka mikrobiologiczna grzybic układu oddechowego <i>Barbara Podsiadło</i>	682
2.	Wybrane objawy przedmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	629	12.5.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń <i>Pneumocystis jiroveci</i> (<i>P. carinii</i>) <i>Barbara Podsiadło</i>	683
2.1.	Palce pałeczkowate	629	13.	Odczyn tuberkulinowy <i>Iwona Grzelewska-Rzymowska, Katarzyna Kruczak</i>	683
			14.	Testy oparte na wydzielaniu interferonu- γ przez limfocyty <i>Katarzyna Kruczak</i>	684
			15.	Stężenie tlenu azotu w powietrzu wydychanym (FE_{NO}) <i>Lucyna Mastalerz, Filip Mejza</i>	684

C. Choroby dróg oddechowych	686	1.2. Inne postaci idiopatycznego śródmiąższowego zapalenia płuc	772
1. Nieżyt nosa i zatok przynosowych		1.2.1. Niespecyficzne śródmiąższowe zapalenie płuc	772
<i>Monika Świerczyńska-Krępa, Zbigniew Świerczyński</i>	686	1.2.2. Kryptogenne organizujące się zapalenie płuc	772
2. Ostre zapalenie gardła i migdałków (angina)		1.2.3. Ostre śródmiąższowe zapalenie płuc	772
<i>Leszek Szenborn, Piotr Sawiec</i>	689	1.2.4. Choroba śródmiąższowa płuc związana z zapaleniem oskrzelików i złuszczejące śródmiąższowe zapalenie płuc	773
3. Błonica <i>Aleksandra Szymczak</i>	692	1.2.5. Limfocytowe śródmiąższowe zapalenie płuc	774
4. Choroby krtani		1.2.6. Samoistna fibroelastoza opłucnowo-śródmiąższowa	774
<i>Monika Świerczyńska-Krępa, Zbigniew Świerczyński</i>	695	1.2.7. Nieokreślone samoistne śródmiąższowe zapalenie płuc	774
4.1. Zapalenie krtani	695	1.2.8. Włóknienie płuc współistniejące z rozedmą	774
4.2. Dysfonia	695	1.2.9. Śródmiąższowe zapalenie płuc z cechami autoimmunologicznymi	774
4.2.1. Dysfonia czynnościowa	695	2. Sarkoidoza <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	775
4.2.2. Dysfonia organiczna	696	3. Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	
4.3. Rak krtani	696	<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry, Monika Szturmowicz</i>	779
5. Ostre zapalenie oskrzeli <i>Jan Kuś</i>	697	4. Rozlane krwawienie pęcherzykowe	
6. Krztusiec (koklusz)		<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	783
<i>Jacek Wysocki, Jacek Mrukowicz, Bożena Dubiel</i>	698	5. Eozynofilie płucne <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	784
7. Przewlekła obturacyjna choroba płuc		5.1. Eozynofilie płucne o znanej etiologii	784
<i>Władysław Pierzchała, Ewa Niżankowska-Mogilnicka, Filip Mejza</i>	699	5.1.1. Eozynofilie w przebiegu infestacji pasożytniczych	784
8. Astma		5.1.2. Alergiczna aspergiloza oskrzelowo-płucna	785
<i>Ewa Niżankowska-Mogilnicka, Grażyna Bochenek, Piotr Gajewski</i>	714	5.2. Eozynofilie płucne o nieznannej etiologii	786
9. Rozstrzenie oskrzeli <i>Renata Jankowska</i>	730	5.2.1. Przewlekłe eozynofilowe zapalenie płuc	786
10. Mukowiscydoza <i>Henryk Mazurek</i>	733	5.2.2. Ostre eozynofilowe zapalenie płuc	786
11. Choroby oskrzelików <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	740	5.2.3. Eozynofilowe zapalenie oskrzeli	786
11.1. Zarostowe zapalenie oskrzelików	740	6. Inne rzadkie śródmiąższowe choroby płuc	
11.2. Ostre zapalenie oskrzelików	741	<i>Elżbieta Radzikowska, Iwona Bestry</i>	787
11.3. Rozlane zapalenie oskrzelików	741	6.1. Płucna postać histiocytozy z komórek Langerhansa	787
11.4. Zapalenie oskrzelików oddechowych	741	6.2. Limfangioleiomiomatоза	788
11.5. Zapalenie oskrzelików spowodowane narażeniem na pyły mineralne	742	6.3. Proteinoza pęcherzyków płucnych	790
11.6. Grudkowe zapalenie oskrzelików	742	7. Nadciśnienie płucne w chorobach śródmiąższowych płuc	
<i>Jan Kuś</i>	743	<i>Monika Szturmowicz</i>	792
D. Zapalenia płuc wywołane przez drobnoustroje		F. Gruźlica i mykobakteriozy	
<i>Jan Kuś</i>	743	<i>Iwona Grzelewska-Rzymowska, Maria Korzeniewska-Koseła, Katarzyna Kruczak, Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	794
1. Pozaszpitalne zapalenie płuc	743	1. Gruźlica	794
2. Szpitalne zapalenie płuc	751	2. Mykobakteriozy	808
3. Zapalenia płuc wywołane przez określony czynnik etiologiczny	756	G. Nowotwory płuca i opłucnej <i>Jacek Jassem</i>	811
3.1. Pneumokokowe zapalenie płuc	756	1. Pierwotne nowotwory płuca	811
3.2. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Haemophilus influenzae</i>	756	2. Międzybłoniak opłucnej	821
3.3. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Moraxella catarrhalis</i>	756	3. Przerzuty nowotworowe w płucach	823
3.4. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Mycoplasma pneumoniae</i>	757	4. Zmiany w płucach w przebiegu nowotworów układu krwiotwórczego i limfoidalnego	824
3.5. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Chlamydomydia pneumoniae</i>	757	H. Choroby zawodowe układu oddechowego	825
3.6. Gronkowcowe zapalenie płuc	757	1. Pylice płuc <i>Kazimierz Marek</i>	825
3.7. Zapalenie płuc wywołane przez bakterie beztlenowe	759	1.1. Pylica krzemowa	825
3.8. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Klebsiella pneumoniae</i>	760	1.2. Pylica górników kopalń węgla	828
3.9. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Acinetobacter baumannii</i>	760	1.3. Pylica azbestowa	828
3.10. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	760	2. Zmiany opłucnowe związane z narażeniem na azbest	
3.11. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Legionella pneumophila</i>	761	<i>Kazimierz Marek</i>	829
3.12. Zakażenia koronawirusami	762	3. Astma związana z pracą zawodową	
3.12.1. Ciężki ostry zespół oddechowy (<i>severe acute respiratory syndrome – SARS</i>)	762	<i>Cezary Pałczyński, Paweł Górski</i>	830
3.12.2. Bliższościowy zespół oddechowy (<i>Middle East respiratory syndrome – MERS</i>)	763	4. Beryloza <i>Cezary Pałczyński</i>	833
3.13. Grypowe zapalenie płuc	763	I. Zaburzenia oddychania w czasie snu	
3.14. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pneumocystis jirovecii</i> (pneumocystoza)	764	<i>Robert Pływaczewski, Agata Niżankowska-Jędrzejczyk</i>	834
3.15. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Aspergillus</i> (inwazyjna aspergiloza i podostra inwazyjna aspergiloza płuc)	765	1. Fiziologia oddychania w czasie snu i klasyfikacja zaburzeń	834
3.16. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Candida</i>	766	2. Obturacyjny bezdech senny	834
E. Choroby śródmiąższowe płuc	767	3. Centralny bezdech senny	840
1. Idiopatyczne śródmiąższowe zapalenia płuc		4. Zespoły hipowentylacji i hipoksemii w czasie snu	841
<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	767	5. Hipowentylacja i hipoksemia w czasie snu związana z określonymi chorobami	841
1.1. Idiopatyczne włóknienie płuc	768		

J. Choroby opłucnej <i>Krzysztof Śladek</i>	842
1. Fizjologia	842
2. Choroby przebiegające z przesiękiem	842
3. Choroby przebiegające z wysiękiem	842
3.1. Nowotwory opłucnej	842
3.2. Wysięk w jamie opłucnej związany z zakażeniem	844
3.2.1. Wysięk towarzyszący bakteryjnym zapaleniom płuc	844
3.2.2. Wysięk towarzyszący zapaleniu płuc i opłucnej wywołanemu przez inne drobnoustroje	845
3.3. Wysięki w jamie opłucnej o innej etiologii	846
4. Krwaki opłucnej	846
5. Wysięk chłonny (chłonkotok)	846
6. Zwłóknienie opłucnej	847
7. Odma opłucnowa	847
8. Drenaż jamy opłucnej	850
K. Choroby śródpiersia <i>Krzysztof Śladek</i>	852
1. Guzy i torbiele śródpiersia	852
2. Odma śródpiersia	853
3. Zapalenie śródpiersia	854
L. Manifestacje chorób układowych tkanki łącznej w układzie oddechowym <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	855
Ł. Niepożądane reakcje polekowe w układzie oddechowym <i>Elżbieta Wiatr</i>	857
M. Wady rozwojowe układu oddechowego <i>Grzegorz Lis</i>	862
1. Brak płuca i hipoplazja płuca	862
2. Torbiele bronchogenna	862
3. Sekwestracja płuca	862
4. Wrodzona gruczolakowatość torbielowata płuc	863
5. Wrodzona rozedma płatowa	863
6. Przetoka tchawiczowo-przetykowa i atrezja przetyku	864
7. Wrodzona przepuklina przeponowa	864
8. Tracheomalacja i tracheobronchomalacja	864
N. Urazy płuc <i>Henryk Olechnowicz</i>	864
O. Niewydolność oddechowa	865
1. Patofizjologia niewydolności oddechowej <i>Miłosz Jankowski, Wiesław Królikowski</i>	865
2. Ostra niewydolność oddechowa <i>Wiesław Królikowski, Miłosz Jankowski</i>	867
3. Przewlekła niewydolność oddechowa <i>Miłosz Jankowski, Wiesław Królikowski</i>	871
4. Leczenie tlenem <i>Miłosz Jankowski, Filip Mejza, Dorota Górecka</i>	873
5. Wentylacja mechaniczna płuc <i>Magdalena Twardowska, Miłosz Jankowski</i>	876
5.1. Inwazyjna wentylacja mechaniczna z dodatnim ciśnieniem	876
5.2. Nieinwazyjna wentylacja mechaniczna z dodatnim ciśnieniem	879
6. Przeszczepianie płuc oraz serca i płuc <i>Marek Ochman, Dariusz Jastrzębski, Jacek Wojarski, Sławomir Żegleń, Marian Zembala</i>	880
P. Rehabilitacja w chorobach układu oddechowego <i>Roman Nowobilski</i>	883
1. Metody i techniki fizjoterapii oddechowej	883
2. Ćwiczenia kontrolowanego oddychania	887
3. Trening ogólnokondycyjny	887
4. Trening sprawności funkcjonalnej	887
5. Edukacja i oddziaływanie psychospołeczne	887
R. Wziewne stosowanie leków w chorobach układu oddechowego <i>Michał Pirożyński, Anna Bręborowicz, Agnieszka Padjas</i>	888
S. Leczenie uzależnienia od tytoniu <i>Małgorzata Bała, Filip Mejza, Dorota Górecka</i>	895
III	
Choroby układu pokarmowego	
A. Objawy chorób układu pokarmowego	903
1. Ból brzucha <i>Justyna Kotynia, Ewa Małecka-Panas</i>	903
2. Dysfagia <i>Justyna Kotynia, Ewa Małecka-Panas</i>	906
3. Nudności i wymioty <i>Anita Mokrowiecka, Ewa Małecka-Panas</i>	908
4. Biegunka <i>Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas, Małgorzata Szczepanek</i>	910
5. Zaparcie <i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Małecka-Panas</i>	914
6. Krwawienie z przewodu pokarmowego <i>Anita Gąsiorowska, Ewa Małecka-Panas</i>	915
7. Żółtaczką <i>Jacek Juszczyk</i>	917
8. Wodobrzusze <i>Jacek Juszczyk</i>	919
9. Halitoza <i>Włodzimierz Zych, Małgorzata Szczepanek</i>	922
B. Badania diagnostyczne	924
1. Badania laboratoryjne	924
1.1. Jelito cienkie <i>Hanna Szajewska</i>	924
1.1.1. pH kału	924
1.1.2. Substancje redukujące w kale	924
1.1.3. Stężenie elektrolitów i osmolalność kału	924
1.1.4. Test tolerancji laktozy	924
1.1.5. Oddechowe testy wodorowe	925
1.1.6. Aktywność disacharydaz w skrawkach błony śluzowej jelita cienkiego	925
1.1.7. Badanie mikroskopowe kału	925
1.1.8. Wydalanie tłuszczu w kale	925
1.1.9. Izotopowe testy oddechowe z CO ₂	925
1.1.10. Stężenie α ₁ -antytrypsyny w kale	926
1.1.11. Badania serologiczne w celiakii	926
1.2. Trzustka <i>Andrzej Dąbrowski</i>	926
1.2.1. Amylaza	926
1.2.2. Lipaza	926
1.2.3. Elastaza 1	927
1.2.4. Test sekretynowo-cholecystokininowy	927
1.3. Wątroba <i>Jacek Juszczyk</i>	927
1.3.1. Enzymy wątrobowe	927
1.3.2. Bilirubina	930
1.3.3. Białka osocza	931
1.3.4. Amoniak	931
1.3.5. Próby czynnościowe	931
2. Badania czynnościowe	932
2.1. Przełyk <i>Marek Pazurek, Ewa Małecka-Panas</i>	932
2.1.1. pH-metria przełyku	932
2.1.2. Manometria przełyku	932
2.2. Jelito grube <i>Witold Bartnik</i>	933
2.2.1. Ocena czasu pasażu jelitowego	933
2.2.2. Manometria odbytu i odbytnicy	933
2.2.3. Defekografia	933
3. Badania obrazowe	934
3.1. Radiogramy <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander-Markuszewska</i>	934
3.1.1. Radiogram przeglądowy jamy brzusznej	934
3.1.2. Badania kontrastowe przewodu pokarmowego	934
3.1.3. Cholangiografia śródoperacyjna i pooperacyjna	936
3.2. Tomografia komputerowa <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander-Markuszewska</i>	937

3.3.	Rezonans magnetyczny <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander-Markuszewska</i>	941	3.3.	Autoimmunologiczne metaplastyczne zanikowe zapalenie błony śluzowej żołądka	999
3.4.	Ultrasonografia przebrzuszną <i>Ireneusz Gierbliński</i>	944	3.4.	Gastropatia żółciowa	1000
4.	Endoskopia przewodu pokarmowego		4.	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	
4.1.	Zasady ogólne	949	<i>Krzysztof Marlicz¹</i>	1000	
4.2.	Endoskopia górnego odcinka przewodu pokarmowego (ezofagogastroduodenoskopia, panendoskopia).....	951	4.1.	Choroba wrzodowa a niesteroidowe leki przeciwzapalne	1005
4.3.	Endoskopia jelita grubego (rektoskopia, rektosigmoidoskopia, kolonoskopia)	954	5.	Zespół Zollingera i Ellisona <i>Witold Bartnik¹</i>	1006
4.4.	Endoskopia jelita cienkiego	956	6.	Nowotwory żołądka i dwunastnicy	1008
4.5.	Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna (ECPW)	957	6.1.	Rak żołądka	
5.	Ultrasonografia endoskopowa (endosonografia)		<i>Władysław Januszewicz, Wojciech M. Wysocki, Teresa Starzyńska</i>	1008	
<i>Marcin Polkowski</i>	958	6.2.	Chłoniaki żołądka <i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz¹</i>	1012	
6.	Badania morfologiczne materiału z biopsji endoskopowej przewodu pokarmowego <i>Andrzej Mróz</i>	962	6.3.	Nowotwory podścieliskowe żołądka	
6.1.	Pobieranie materiału	962	<i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz¹</i>	1014	
6.2.	Patomorfologia zmian nienowotworowych materiałów tkankowych pobieranych w trakcie badań endoskopowych.....	963	6.4.	Nowotwory neuroendokrynne żołądka	
6.3.	Patomorfologia zmian rozrostowych i nowotworowych	964	<i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz¹</i>	1014	
7.	Badania mikrobiologiczne <i>Elżbieta Rozynek</i>	965	6.5.	Polipy żołądka <i>Ewa Wrońska</i>	1015
C.	Choroby przełyku	968	6.6.	Nowotwory dwunastnicy	
1.	Fizjologia <i>Marek Pazurek, Ewa Malecka-Panas</i>	968	<i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz¹</i>	1016	
2.	Zaburzenia motoryki przełyku		7.	Choroba Ménériera <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz¹</i>	1016
<i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Malecka-Panas</i>	968	8.	Zmiany naczyniowe żołądka <i>Ewa Wrońska</i>	1017	
2.1.	Achalazja	969	8.1.	Żołądek arbużowaty	1017
2.2.	Rozlany skurcz przełyku	971	8.2.	Zmiana Dieulafoy	1018
2.3.	Bolesne skurcze przełyku.....	972	9.	Gastropareza <i>Michał Wiszniewski</i>	1019
3.	Choroba refluksowa przełyku		10.	Bezoary <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz¹</i>	1020
<i>Renata Talar-Wojnarowska, Anita Gąsiorowska, Ewa Malecka-Panas</i>	972	11.	Wady rozwojowe <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz¹</i>	1021	
3.1.	Przełyk Barretta	976	12.	Uchylki dwunastnicy <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz¹</i>	1021
4.	Eozynofilowe zapalenie przełyku		E.	Choroby jelita cienkiego	1022
<i>Andrea Horvath, Zbigniew Bartuzi</i>	977	1.	Fizjologia <i>Hanna Szajewska</i>	1022	
5.	Nowotwory przełyku <i>Anna Mokrowiecka, Ewa Malecka-Panas</i>	979	2.	Zaburzenia trawienia i wchłaniania	1023
5.1.	Rak przełyku.....	979	2.1.	Celiakia <i>Hanna Szajewska</i>	1023
6.	Uchylki przełyku <i>Ewa Malecka-Panas</i>	981	2.2.	Zespół krótkiego jelita <i>Stanisław Kłęk, Marek Pertkiewicz²</i>	1029
7.	Oparzenia przełyku		2.3.	Zespół rozrostu bakteryjnego <i>Hanna Szajewska</i>	1031
<i>Ewa Malecka-Panas, Renata Talar-Wojnarowska</i>	982	2.4.	Enteropatia z utratą białka <i>Jerzy Socha</i>	1033	
8.	Wady wrodzone przełyku <i>Marek Pazurek, Ewa Malecka-Panas</i>	984	2.5.	Choroba Whipple'a <i>Witold Bartnik¹</i>	1034
8.1.	Przetoki oskrzelowo-przełykowe i zarośnięcie przełyku	984	3.	Nowotwory jelita cienkiego <i>Witold Bartnik¹</i>	1035
8.2.	Wrodzone zwężenie przełyku.....	984	4.	Uchylki jelita cienkiego <i>Hanna Szajewska</i>	1037
8.3.	Wrodzone zdwojenia przełyku	984	4.1.	Uchylki nabyte	1037
8.4.	Pierścienie przełyku.....	985	4.2.	Uchylek Meckla.....	1037
8.5.	Przepuklina rozworu przełykowego	985	5.	Zmiany naczyniowe jelita cienkiego <i>Ewa Wrońska</i>	1038
9.	Choroby przełyku wywołane przez drobnoustroje		5.1.	Angiodysplazja	1038
<i>Anna Mokrowiecka, Ewa Malecka-Panas</i>	985	5.2.	Choroba Rendu, Oslera i Webera.....	1038	
9.1.	Grzybica przełyku.....	985	5.3.	Zespół Beana.....	1039
9.2.	Zapalenie przełyku wywołane przez wirus opryszczki zwykłej	987	6.	Wady wrodzone jelita cienkiego <i>Hanna Szajewska</i>	1039
9.3.	Cytomegalowirusowe zapalenie przełyku	987	6.1.	Zdwojenie jelita cienkiego	1039
9.4.	Inne wirusowe zapalenia przełyku	988	6.2.	Malrotacja jelit z wtórnym skrętem jelit.....	1039
9.5.	Bakteryjne zapalenie przełyku	988	F.	Choroby jelita grubego	1040
9.6.	Gruźlica przełyku	988	1.	Fizjologia <i>Witold Bartnik¹</i>	1040
10.	Choroby czynnościowe przełyku <i>Anita Gąsiorowska</i>	988	2.	Zespół jelita drażliwego	
<i>Barbara Skrzydło-Radomańska, Witold Bartnik¹</i>	1041	3.	Choroba Hirschsprunga <i>Witold Bartnik¹</i>	1044	
D.	Choroby żołądka i dwunastnicy	991	4.	Uchylki jelita grubego <i>Piotr Eder, Witold Bartnik¹</i>	1045
1.	Fizjologia <i>Tomasz Brzozowski</i>	991	5.	Wrzodzące zapalenie jelita grubego	
2.	Dyspepsja <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz¹</i>	993	<i>Grażyna Rydzewska, Witold Bartnik¹</i>	1047	
3.	Zapalenia błony śluzowej żołądka lub dwunastnicy i gastropatie <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz¹</i>	996	6.	Choroba Leśniowskiego i Crohna	
3.1.	Ostra gastropatia krwotoczna (nadżerkowa).....	997	<i>Grażyna Rydzewska, Witold Bartnik¹</i>	1054	
3.2.	Zapalenie błony śluzowej żołądka wywołane przez <i>Helicobacter pylori</i>	998	7.	Mikroskopowe zapalenie jelita grubego	
			<i>Jarosław Reguła, Witold Bartnik¹</i>	1060	
			8.	Niedokrwienne zapalenie jelita grubego <i>Witold Bartnik¹</i>	1061
			9.	Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego	
			<i>Jan Ciekievicz, Witold Bartnik¹</i>	1062	
			10.	Polipy i nowotwory jelita grubego	
			<i>Jarosław Reguła, Witold Bartnik¹</i>	1063	

10.1.	Polipy gruczolakowe <i>Jarosław Reguła, Marek Bugajski, Witold Bartnik¹</i>	1063	3.	Kamica żółciowa i zapalenie dróg żółciowych <i>Anita Gąsiorowska, Ewa Małecka-Panas</i>	1135
10.1.1.	Polipy ząbkowane <i>Jarosław Reguła, Małgorzata Szczepanek, Witold Bartnik¹</i>	1065	3.1.	Kamica pęcherzyka żółciowego.....	1135
10.2.	Inne polipy <i>Jarosław Reguła, Marek Bugajski, Witold Bartnik¹</i>	1066	3.2.	Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego	1138
10.3.	Nowotwory uwarunkowane genetycznie <i>Jarosław Reguła, Witold Bartnik¹</i>	1066	3.3.	Przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	1139
10.3.1.	Zespoły polipowatości rodzinnej	1066	3.4.	Kamica przewodowa	1140
10.3.2.	Zespół Lyncha	1067	3.5.	Ostre zapalenie dróg żółciowych	1142
10.4.	Rak jelita grubego <i>Jarosław Reguła, Lucjan Wyrniewicz, Witold Bartnik¹</i>	1067	4.	Pierwotne stwardniające zapalenie dróg żółciowych <i>Piotr Milkiewicz</i>	1143
11.	Zespół wrzodu samotnego odbytnicy <i>Władysław Januszewicz</i> ...	1071	5.	Torbiele dróg żółciowych <i>Ewa Małecka-Panas</i>	1145
12.	Choroby odbytu	1072	6.	Nowotwory pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych <i>Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas</i>	1147
12.1.	Ropnie <i>Witold Bartnik¹</i>	1073	6.1.	Rak dróg żółciowych.....	1147
12.2.	Przetoki <i>Witold Bartnik¹</i>	1073	6.2.	Rak pęcherzyka żółciowego	1150
12.3.	Choroba hemoroidalna <i>Witold Bartnik¹</i>	1073	6.3.	Rak okolicy głowy trzustki (tzw. rak brodawki Vatera)	1151
12.4.	Szczelina odbytu <i>Witold Bartnik¹</i>	1074	J.	Choroby wątroby	1152
12.5.	Rak odbytu <i>Wojciech M. Wysocki, Witold Bartnik¹</i>	1074	1.	Fizjologia <i>Jacek Juszczyk</i>	1152
13.	Zaparcie idiopatyczne <i>Witold Bartnik¹</i>	1075	2.	Badanie morfologiczne	1155
G.	Choroby infekcyjne i pasożytnicze przewodu pokarmowego	1078	2.1.	Biopsja wątroby <i>Jacek Juszczyk</i>	1155
1.	Ostra biegunka infekcyjna <i>Tomasz Mach</i>	1078	2.1.1.	Biopsja przezskórna.....	1155
1.1.	Biegunka podróżnych	1084	2.1.2.	Biopsja przezżylna.....	1156
1.2.	Biegunka szpitalna	1085	2.1.3.	Biopsja laparoskopowa lub otwarta.....	1157
1.3.	Biegunka związana z antybiotykoterapią.....	1085	2.2.	Ocena histologiczna <i>Bożena Walewska-Zielecka</i>	1157
1.4.	Zatrucie pokarmowe.....	1086	2.3.	Alternatywne metody oceny zaawansowania włóknienia wątroby <i>Jacek Juszczyk</i>	1159
2.	Zakażenie <i>Clostridioides (Clostridium) difficile</i> i rzekomobłoniaste zapalenie jelit <i>Małgorzata Szczepanek, Weronika Rymer, Witold Bartnik¹</i>	1087	3.	Ostre wirusowe zapalenie wątroby (WZW) <i>Jacek Juszczyk</i>	1159
3.	Zakażenia przewodu pokarmowego u osób z niedoborem odporności <i>Tomasz Mach</i>	1090	3.1.	Ostre WZW typu A.....	1160
4.	Choroby pasożytnicze przewodu pokarmowego	1093	3.2.	Ostre WZW typu B i D.....	1162
4.1.	Pełzakowica <i>Tomasz Mach</i>	1093	3.2.1.	Ostre WZW typu B.....	1162
4.2.	Giardioza <i>Tomasz Mach</i>	1095	3.2.2.	WZW typu D.....	1166
4.3.	Blastocystoza <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1098	3.3.	Ostre WZW typu C.....	1166
4.4.	Balantidioza <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1098	3.4.	Ostre WZW typu E.....	1168
4.5.	Owsica <i>Tomasz Mach</i>	1099	3.5.	Zapalenia wątroby wywołane zakażeniami wirusami wtórnie hepatotropowymi.....	1170
4.6.	Glistnica <i>Tomasz Mach</i>	1100	4.	Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B <i>Jacek Juszczyk, Bożena Walewska-Zielecka</i>	1171
4.7.	Tęgoryjczyca <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1100	5.	Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C <i>Jacek Juszczyk, Bożena Walewska-Zielecka</i>	1177
4.8.	Węgorzycza (strongyloidoza) <i>Małgorzata Paul</i>	1100	6.	Polekowe uszkodzenia wątroby <i>Anna Boroń-Kaczmarska</i>	1182
4.9.	Trichurioza (włosogłowczycza) <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1100	7.	Autoimmunologiczne zapalenie wątroby <i>Marta Wawrzynowicz-Szczewska</i>	1184
4.10.	Anisakioza <i>Agnieszka Wroczyńska</i>	1100	8.	Pierwotne zapalenie dróg żółciowych <i>Piotr Milkiewicz</i>	1188
4.11.	Fascjoloza <i>Małgorzata Paul</i>	1100	9.	Hiperbilirubinemia wrodzona <i>Tomasz Mach</i>	1191
4.12.	Tasiemczyca <i>Tomasz Mach</i>	1101	9.1.	Zespół Gilberta	1191
H.	Choroby trzustki <i>Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska</i>	1103	9.2.	Rzadkie wrodzone hiperbilirubinemie	1192
1.	Fizjologia	1103	10.	Metaboliczne choroby wątroby	1193
2.	Ostre zapalenie trzustki.....	1104	10.1.	Porfirie <i>Grażyna Biesiada</i>	1193
3.	Przewlekłe zapalenie trzustki.....	1115	10.1.1.	Ostra porfiria przerywana	1193
3.1.	Autoimmunologiczne zapalenie trzustki	1121	10.1.2.	Porfiria mieszana	1195
4.	Torbiele trzustki	1122	10.1.3.	Porfiria skórna późna	1195
5.	Nowotwory trzustki	1125	10.2.	Choroba Wilsona <i>Tomasz Mach</i>	1196
5.1.	Rak trzustki	1125	11.	Hemochromatoza dziedziczna i inne stany przeładowania żelazem <i>Tomasz Mach</i>	1199
5.2.	Nowotwory torbielowate	1129	11.1.	Hemochromatoza dziedziczna.....	1200
6.	Wrodzone choroby trzustki	1131	11.2.	Inne przyczyny przeładowania żelazem	1203
6.1.	Dziedziczne zapalenie trzustki.....	1131	12.	Alkoholowa choroba wątroby <i>Tomasz Mach</i>	1204
6.2.	Wady wrodzone trzustki.....	1132	12.1.	Alkoholowe stłuszczenie wątroby	1204
I.	Choroby pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych	1133	12.2.	Alkoholowe zapalenie wątroby	1206
1.	Fizjologia <i>Piotr Daniel, Ewa Małecka-Panas</i>	1133	12.3.	Alkoholowa marskość wątroby.....	1207
2.	Zaburzenia czynnościowe pęcherzyka żółciowego i zwieracza Oddiego <i>Ewa Małecka-Panas</i>	1134	13.	Niealkoholowa stłuszczeniowa choroba wątroby <i>Tomasz Mach</i>	1208
			14.	Marskość wątroby <i>Marta Wawrzynowicz-Szczewska</i>	1211
			15.	Ostra niewydolność wątroby <i>Anna Boroń-Kaczmarska</i>	1225

16.	Choroby naczyniowe wątroby	1229	3.2.	Zaburzenia czynności przedniego płata przysadki pochodzenia podwzgórzowego.....	1283
16.1.	Zakrzepica żyły wrotnej <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1229	3.3.	Choroby podwzgórza i tylnego płata przysadki	1283
16.2.	Zakrzepica żył wątrobowych <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1231	3.3.1.	Moczówka prosta.....	1283
16.3.	Idiopatyczne niemarskie nadciśnienie wrotne <i>Marek Hartleb</i>	1233	3.3.2.	Zespół nieadekwatnego wydzielania wazopresyny (zespół Schwartza i Barttera)	1284
17.	Guzy wątroby <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1234	3.4.	Zespół pustego siodła	1285
17.1.	Naczyniak krwionośny wątroby.....	1234	3.5.	Guzy szyszynki	1286
17.2.	Ogniskowy rozrost guzkowy.....	1236	4.	Niedoczynność przysadki <i>Wojciech Zgliczyński</i>	1287
17.3.	Gruzołak wątrobowokomórkowy	1237	4.1.	Nowotwory prowadzące do niedoczynności przysadki	1290
17.4.	Rak wątrobowokomórkowy	1238	4.2.	Pourazowe i jatrogenne uszkodzenie przysadki	1290
17.5.	Nowotwory wtórne	1241	4.3.	Naczyniopodobne uszkodzenie przysadki.....	1290
17.6.	Torbiele wątroby	1244	4.3.1.	Poporodowa martwica przysadki (zespół Sheehana).....	1291
18.	Przeszczepianie wątroby <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1245	4.3.2.	Udar krwotoczny przysadki.....	1291
K.	Niedrożność jelit <i>Jan Ciećkiewicz</i>	1248	4.4.	Choroby naciekowo-zapalne przysadki.....	1291
1.	Niedrożność porażenna jelit	1248	4.5.	Wrodzone zaburzenia rozwojowe	1291
2.	Niedrożność mechaniczna jelit.....	1250	4.6.	Izolowane niedobory hormonów przysadki.....	1292
L.	Krwawienie z przewodu pokarmowego	1252	5.	Guzy przysadki <i>Wojciech Zgliczyński</i>	1292
1.	Ogólne zasady postępowania <i>Jan Ciećkiewicz</i>	1252	5.1.	Guz prolaktynowy	1294
2.	Krwawienie z wrzodu <i>Ewa Nowakowska-Duńska, Małgorzata Szczepanek, Witold Bartnik</i>	1253	5.2.	Guzy wydzielające hormon wzrostu (akromegalia).....	1297
3.	Krwawienie z żyłaków przełyku lub żołądka <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1255	5.3.	Guzy wydzielające ACTH	1301
4.	Krwawienie z dolnego odcinka przewodu pokarmowego <i>Michał Wiszniewski</i>	1260	5.3.1.	Choroba Cushinga	1301
Ł.	Ciało obce w przewodzie pokarmowym <i>Władysław Januszewicz</i>	1262	5.3.2.	Zespół Nelsona	1302
M.	Nadwrażliwość pokarmowa	1264	5.3.3.	Zespół ektopowego wydzielania ACTH.....	1303
1.	Nadwrażliwość pokarmowa – informacje ogólne <i>Zbigniew Bartuzi, Andrea Horvath</i>	1264	5.4.	Guzy wydzielające hormony glikoproteinowe	1303
2.	Alergia na pszenicę <i>Hanna Szajewska, Andrea Horvath</i>	1269	5.4.1.	Guz gonadotropinowy	1304
3.	Nieceliakalna nadwrażliwość na gluten/pszenicę <i>Hanna Szajewska, Andrea Horvath</i>	1269	5.4.2.	Guz tyreotropinowy.....	1304
4.	Nadwrażliwość na aminy biogenne <i>Jerzy Kruszewski</i>	1269	5.5.	Nieczynny guz przysadki	1305
IV	Choroby układu wewnątrzwydzielniczego		5.6.	Przypadkowo wykryty guz przysadki.....	1305
A.	Choroby podwzgórza i przysadki	1273	B.	Choroby tarczycy	1306
1.	Fizjologia <i>Jolanta Kunert-Radek</i>	1273	1.	Fizjologia <i>Barbara Jarzab, Andrzej Lewiński, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1306
2.	Badania diagnostyczne <i>Jolanta Kunert-Radek</i>	1276	2.	Badania diagnostyczne	1307
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1276	2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1307
2.2.	Badania laboratoryjne	1277	2.2.	Badania laboratoryjne <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1308
2.2.1.	Hormony przedniego płata przysadki.....	1277	2.2.1.	Hormony.....	1308
2.2.2.	Hormony tylnego płata przysadki.....	1277	2.2.2.	Tyreoglobulina	1311
2.3.	Badania obrazowe.....	1277	2.2.3.	Przeciwciała przeciwarczycowe.....	1311
2.3.1.	Radiogramy.....	1277	2.2.4.	Wydalanie jodu z moczem (joduria)	1312
2.3.2.	Tomografia komputerowa.....	1278	2.3.	Badania obrazowe <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1312
2.3.3.	Rezonans magnetyczny.....	1278	2.3.1.	RTG, TK, MR	1312
2.3.4.	Scyntygrafia receptorowa.....	1279	2.3.2.	Ultrasonografia.....	1313
2.4.	Badanie okulistyczne	1280	2.3.3.	Scyntygrafia	1315
2.5.	Badania morfologiczne	1280	2.4.	Badania morfologiczne <i>Andrzej Lewiński</i>	1316
3.	Choroby podwzgórza, tylnego płata przysadki i szyszynki <i>Jolanta Kunert-Radek</i>	1280	2.4.1.	Badanie cytologiczne.....	1316
3.1.	Choroby podwzgórza.....	1280	2.4.2.	Badanie histologiczne.....	1318
3.1.1.	Guzy okolicy podwzgórzowo-przysadkowej	1280	2.4.3.	Badanie śródoperacyjne tarczycy	1319
3.1.2.	Urazy głowy	1282	3.	Nadczynność tarczycy <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1320
3.1.3.	Jatrogenne uszkodzenia podwzgórza	1282	3.1.	Choroba Gravesa i Basedowa	1329
3.1.4.	Zapalenia.....	1282	3.2.	Orbitopatia tarczycowa.....	1333
3.1.5.	Zaburzenia dziedziczne	1282	3.3.	Wole guzkowe toksyczne.....	1336
3.1.6.	Zaburzenia naczyniowe.....	1282	3.4.	Guzek autonomiczny pojedynczy	1337
			3.5.	Inne przyczyny nadczynności tarczycy.....	1338
			3.6.	Subkliniczna nadczynność tarczycy.....	1339
			3.7.	Nadczynność tarczycy podczas ciąży	1340
			3.8.	Przełom tarczycowy.....	1341
			4.	Niedoczynność tarczycy <i>Andrzej Lewiński</i>	1342
			5.	Zapalenia tarczycy <i>Andrzej Lewiński</i>	1349

5.1.	Przewlekłe zapalenia tarczycy.....	1350	2.1.	Badania laboratoryjne	1388
5.1.1.	Przewlekłe autoimmunologiczne zapalenie tarczycy (choroba Hashimoto)	1350	2.1.1.	Kortyzol <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1388
5.1.2.	Niebolesne (ciche) zapalenie tarczycy i poporodowe zapalenie tarczycy	1351	2.1.2.	ACTH <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1388
5.1.3.	Choroba Riedla	1351	2.1.3.	Test pobudzania wydzielania kortyzolu syntetyczną kortykotropiną <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1389
5.1.4.	Przewlekłe zapalenia tarczycy indukowane lekami.....	1352	2.1.4.	Test pobudzania wydzielania ACTH i kortyzolu za pomocą CRH (test stymulacyjny z CRH) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1389
5.1.5.	Wole amyloidowe.....	1352	2.1.5.	Testy hamowania deksametazonem <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1389
5.1.6.	Torbiel bąblowcowa	1352	2.1.6.	Badania hormonalne układu renina–angiotensyna–aldosteron <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1390
5.2.	Podostre zapalenie tarczycy (choroba de Quervaina).....	1352	2.1.7.	Androgeny nadnerczowe <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1391
5.3.	Ostre zapalenia tarczycy	1354	2.2.	Badania obrazowe <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1391
5.3.1.	Ostre bakteryjne zapalenie tarczycy.....	1354	2.2.1.	Tomografia komputerowa.....	1391
5.3.2.	Ostre niebakteryjne zapalenia tarczycy	1354	2.2.2.	Rezonans magnetyczny.....	1392
6.	Zaburzenia z niedoboru jodu <i>Andrzej Lewiński</i>	1354	2.2.3.	Ultrasonografia.....	1392
7.	Choroby przebiegające z eutyreozą <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1355	2.2.4.	Pozytonowa tomografia emisyjna (PET).....	1393
7.1.	Wole mięszone nietoksyczne	1355	2.2.5.	Scyntygrafia	1393
7.2.	Wole guzkowe nietoksyczne	1356	3.	Niedoczynność kory nadnerczy <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1393
7.3.	Przypadkowo wykryte guzki tarczycy	1359	3.1.	Przewlekła niedoczynność kory nadnerczy.....	1393
8.	Rak tarczycy <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1359	3.1.1.	Pierwotna niedoczynność kory nadnerczy (choroba Addisona) ...	1393
8.1.	Mikrorak tarczycy.....	1362	3.1.2.	Wtórna niedoczynność kory nadnerczy	1397
8.2.	Rak brodawkowy i rak pęcherzykowy.....	1362	3.2.	Ostra niewydolność kory nadnerczy (przełom nadnerczowy)	1398
8.3.	Rak rdzeniasty	1366	4.	Choroby przebiegające z nadmiarem glikokortykosteroidów (zespół Cushinga) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1399
8.4.	Rak niezróżnicowany (anaplastyczny).....	1366	4.1.	Zespół Cushinga wywołany autonomicznym guzem	1402
9.	Leczenie operacyjne chorób tarczycy <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1366	4.2.	Hiperkortyzolemia subkliniczna wywołana autonomicznym guzem albo guzami kory nadnerczy	1403
9.1.	Powikłania pooperacyjne	1366	4.3.	Zespół Cushinga wywołany rozrostem guzkowym nadnerczy.....	1404
10.	Zespół oporności na hormony tarczycy <i>Andrzej Lewiński</i>	1367	4.3.1.	Rozrost makroguzkowy nadnerczy	1404
11.	Zespół zaburzeń pozatarczycowych przebiegających z eutyreozą <i>Andrzej Lewiński</i>	1368	4.3.2.	Rozrost mikroguzkowy nadnerczy – pierwotny pigmentowany drobnoguzkowy rozrost (dysplazja) kory nadnerczy.....	1404
C.	Choroby przytarczyc <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1370	4.4.	Inne stany z nadmiarem glikokortykosteroidów	1405
1.	Fizjologia	1370	4.4.1.	Zespoły dziedziczne	1405
2.	Badania diagnostyczne.....	1371	4.4.2.	Zespoły czynnościowe	1405
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1371	5.	Choroby przebiegające z zaburzeniami wydzielania mineralokortykosteroidów <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1405
2.2.	Badania laboratoryjne	1371	5.1.	Nadciśnienie tętnicze zależne od nadmiaru mineralokortykosteroidów.....	1405
2.2.1.	Parathormon	1371	5.1.1.	Hiperaldosteronizm pierwotny	1405
2.2.2.	Wapń całkowity i zjonizowany	1372	5.1.2.	Zespoły nadmiaru deoksykortykosteronu (DOC)	1409
2.2.3.	Fosforany nieorganiczne	1372	5.1.3.	Pozorny nadmiar mineralokortykosteroidów (<i>apparent mineralocorticoid excess</i> – AME)	1409
2.2.4.	Wchłanianie zwrotne fosforanów przez cewki nerkowe	1373	5.2.	Hiperaldosteronizm wtórny.....	1409
2.2.5.	Witamina D i jej aktywne metabolity	1373	5.3.	Hipoaldosteronizm	1410
2.2.6.	Wydalenie cAMP z moczem w warunkach podstawowych oraz po podaniu egzogenego PTH (test Ellswortha i Howarda)	1373	6.	Zespoły nadmiaru androgenów <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1410
2.2.7.	Peptyd podobny do parathormonu (PTHrP).....	1373	6.1.	Hirsutyzm i wirylizacja	1410
2.2.8.	Markery obrotu kostnego (osteogenezy i osteolizy).....	1374	6.2.	Guzy nadnerczy wydzielające androgeny	1412
2.3.	Badania obrazowe.....	1374	6.3.	Wrodzony przerost nadnerczy z niedoboru 21-hydroksylazy	1412
3.	Nadczynność przytarczyc	1375	6.4.	Wrodzony przerost nadnerczy z niedoboru 11β-hydroksylazy	1414
3.1.	Pierwotna nadczynność przytarczyc	1375	7.	Przypadkowo wykryty guz nadnercza (incydentaloma) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1415
3.2.	Wtórna nadczynność przytarczyc	1379	8.	Rak nadnercza <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1418
3.3.	Trzeczorzędowa nadczynność przytarczyc.....	1380	E.	Guzy wydzielające katecholaminy <i>Włodzimierz Januszewicz, Andrzej Januszewicz, Aleksander Prejbisz</i>	1421
4.	Niedoczynność przytarczyc.....	1381	1.	Fizjologia	1421
4.1.	Pierwotna niedoczynność przytarczyc.....	1381	2.	Badania diagnostyczne	1421
4.2.	Wtórna niedoczynność przytarczyc.....	1382	2.1.	Badania laboratoryjne	1421
4.3.	Rzekoma niedoczynność przytarczyc	1383			
D.	Choroby kory nadnerczy	1385			
1.	Fizjologia	1385			
1.1.	Glikokortykosteroidy <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska'</i>	1385			
1.2.	Mineralokortykosteroidy <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1387			
1.3.	Androgeny nadnerczowe <i>Jadwiga Słowińska-Srzednicka</i>	1387			
2.	Badania diagnostyczne	1388			

2.1.1.	Katecholaminy i ich metabolity	1421	3.2.	Zaburzenie rozwoju płciowego z prawidłowym lub zaburzonym kariotypem (poprzednio obojnactwo rzekome).....	e
2.1.2.	Próba czynnościowa	1421	3.2.1.	Zaburzenie rozwoju płciowego 46,XY lub 45,X/46,XY (poprzednio obojnactwo rzekome męskie).....	e
2.2.	Badania obrazowe.....	1421	3.2.2.	Zaburzenie rozwoju płciowego 46,XX (poprzednio obojnactwo rzekome żeńskie)	e
3.	Guz chromochłonny i przyzwojaki.....	1423	4.	Zaburzenia identyfikacji płciowej (dysforia płciowa).....	e
4.	Złośliwy guz chromochłonny	1426	I. Zaburzenia wzrastania i dojrzewania płciowego		
F. Choroby jajników	<i>Piotr Skalba</i>	1427	<i>Ewa Malecka-Tendera</i>	e	
1.	Fizjologia	1427	1.	Fizjologia	e
2.	Badania diagnostyczne	1430	2.	Badania diagnostyczne	e
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	1430	2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	e
2.2.	Badania laboratoryjne	1430	2.2.	Badania laboratoryjne	e
2.2.1.	Podstawowe oznaczenia stężeń hormonów w surowicy.....	1430	2.3.	Badania obrazowe.....	e
2.2.2.	Próby czynnościowe	1431	3.	Zaburzenia wzrastania	e
2.3.	Badania obrazowe.....	1431	3.1.	Somatotropinowa niedoczynność przysadki.....	e
3.	Zaburzenia miesiączkowania	1431	3.2.	Nadmierny wzrost	e
3.1.	Pierwotny i wtórny brak miesiączki	1431	4.	Zaburzenia dojrzewania płciowego.....	e
3.2.	Pierwotna i wtórna niewydolność jajników	1432	4.1.	Przedwczesne dojrzewanie płciowe	e
3.2.1.	Pierwotna niewydolność jajników	1432	4.2.	Opóźnione dojrzewanie płciowe.....	e
3.2.2.	Wtórna niewydolność jajników	1434	J. Choroby rozproszonego układu		
3.3.	Inne zaburzenia miesiączkowania.....	1435	wewnątrzwydzielniczego	1454	
3.3.1.	Bolesne miesiączkowanie	1435	1.	Fizjologia <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1454
3.3.2.	Zespół napięcia przedmiesiączkowego	1436	2.	Badania diagnostyczne <i>Daria Handkiewicz-Junak</i>	1454
4.	Zespół policystycznych jajników	1436	2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	1454
5.	Guzy jajnika.....	1439	2.2.	Badania laboratoryjne	1455
6.	Zaburzenia okresu okołomenopauzalnego i pomenopauzalnego ...	1440	2.2.1.	Markery swoiste.....	1455
6.1.	Zaburzenia okresu okołomenopauzalnego	1440	2.2.2.	Markery nieswoiste	1456
6.2.	Zaburzenia okresu pomenopauzalnego	1441	2.2.3.	Próby czynnościowe	1456
6.3.	Zasady leczenia objawowego w okresie okołomenopauzalnym i pomenopauzalnym	1441	2.3.	Badania obrazowe.....	1457
G. Choroby jąder	<i>Krzysztof Kula, Jolanta Słowikowska-Hilczner</i>	1443	2.3.1.	USG, TK, MR.....	1457
1.	Fizjologia	1443	2.3.2.	Scyntygrafia i PET.....	1457
2.	Badania diagnostyczne	1443	2.4.	Badania morfologiczne	1458
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	1443	3.	Nowotwory neuroendokrynne <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska, Daria Handkiewicz-Junak</i>	1458
2.2.	Badania laboratoryjne	1444	3.1.	Nowotwory neuroendokrynne wysoko zróżnicowane	1459
2.2.1.	Badania hormonalne	1444	3.1.1.	Guz insulinowy	1461
2.2.2.	Badanie nasienia.....	1445	3.1.2.	Guz gastrynowy	1462
2.2.3.	Badania genetyczne	1445	3.1.3.	Guz glukagonowy	1462
2.2.4.	Markery nowotworów z komórek płciowych	1445	3.1.4.	Guz wydzielający VIP (zespół Venera i Morrisona).....	1462
2.2.5.	Inne badania laboratoryjne	1445	3.1.5.	Guz somatostatynowy	1463
2.3.	Badania obrazowe.....	1445	3.1.6.	Nowotwory neuroendokrynne trzustki nieczynne hormonalnie... ..	1463
2.4.	Badanie histologiczne.....	1445	3.1.7.	NEN rozwijające się w przewodzie pokarmowym.....	1463
3.	Zaburzenia czynności jąder.....	1445	3.2.	Nowotwory neuroendokrynne nisko zróżnicowane – raki neuroendokrynne.....	1466
3.1.	Wnętrostwo	1447	K. Zespoły wielogruczołowe	1467	
3.2.	Pierwotna niewydolność hormonalna jąder	1447	1.	Poliendokrynopatie uwarunkowane autoimmunologicznie <i>Andrzej Lewiński</i>	1467
3.3.	Uszkodzenie kanalików jądra	1449	1.1.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruczołowej typu 1	1467
3.4.	Wtórna niewydolność hormonalna jąder	1449	1.2.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruczołowej typu 2	1468
4.	Nowotwory jądra	1450	1.3.	Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruczołowej typu 3	1470
4.1.	Inwazyjne nowotwory z komórek płciowych	1450	2.	Zespoły mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego <i>Barbara Jarząb, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1470
4.2.	Inne nowotwory jądra.....	1451	2.1.	Zespół mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego typu 1	1470
5.	Ginekomastia	1451	2.2.	Zespół mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego typu 2	1473
H. Zaburzenia determinacji i różnicowania płci	<i>Krzysztof Kula, Jolanta Słowikowska-Hilczner</i>	e	2.3.	Inne zespoły mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego.....	1474
1.	Fizjologia	e			
2.	Badania diagnostyczne	e			
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	e			
2.2.	Badania laboratoryjne	e			
2.3.	Badania obrazowe.....	e			
2.4.	Badanie histologiczne.....	e			
3.	Zaburzenia różnicowania płci gonadalnej i somatycznej.....	e			
3.1.	Zaburzenie rozwoju płciowego jajnikowo-jądrowe lub z zaburzeniem chromosomów płciowych (poprzednio obojnactwo prawdziwe lub hermafrodytyzm prawdziwy)	e			

L. Cukrzyca <i>Jacek Sieradzki</i>	1475	3.3.3. Mocznik	1539
1. Fizjologia	1475	3.3.4. Kwas moczowy	1540
2. Badania diagnostyczne	1476	4. Badania obrazowe <i>Jerzy Walecki, Ewa Gorczyca-Wiśniewska</i>	1540
2.1. Glikemia	1476	4.1. Radiogram przeglądowy jamy brzusznej.....	1540
2.2. Hemoglobina glikowana (HbA1c).....	1477	4.2. Ultrasonografia.....	1541
2.3. Fruktozamina.....	1478	4.3. Urografia klasyczna (rentgenowska)	1543
2.4. Glukoza	1478	4.4. Uretrografia i cystografia	1545
2.5. Ciała ketonowe w moczu i we krwi	1478	4.5. Pielografia.....	1545
2.6. Insulina.....	1479	4.6. Tomografia komputerowa.....	1545
2.7. Peptyd C	1479	4.7. Badania radioizotopowe	1547
2.8. Przeciwciała przeciwwypowe	1479	4.8. Rezonans magnetyczny	1547
2.9. Próby czynnościowe	1480	5. Badania morfologiczne	1548
2.9.1. Doustny test tolerancji glukozy.....	1480	5.1. Biopsja nerki <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1548
2.9.2. Test dożylnego obciążenia glukozą	1480	5.2. Ocena histologiczna <i>Małgorzata Wągrowka-Danilewicz</i>	1549
2.9.3. Ocena wrażliwości na insulinę	1480	6. Badania mikrobiologiczne <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1549
2.9.4. Test z glukagonem.....	1480	C. Ostre uszkodzenie nerek	
3. Cukrzyca	1481	<i>Michał Myśliwiec, Robert Drabczyk</i>	1552
4. Cukrzyca a ciąża	1508	D. Przewlekła choroba nerek <i>Michał Myśliwiec</i>	1561
4.1. Cukrzyca przedciążowa	1508	E. Choroby kłębuszków nerkowych	1572
4.2. Cukrzyca rozpoznana podczas ciąży.....	1509	1. Kłębuszkowe zapalenie nerek	1572
5. Stany nagłe i ostre powikłania cukrzycy	1511	1.1. Klasyfikacja i ogólna charakterystyka kłębuszkowych zapaleń nerek <i>Marian Klinger, Robert Drabczyk</i>	1572
5.1. Kwasyca i śpiączka ketonowa	1511	1.2. Ostre kłębuszkowe zapalenie nerek (poinfekcyjne, rozplamowe śródłośniczkowe) <i>Marian Klinger, Ilona Dziemianko</i>	1574
5.2. Zespół hiperglikemiczno-hiperosmolalny	1513	1.3. Gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek (rozplamowe zewnątrzłośniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek).....	1575
5.3. Kwasyca mleczanowa.....	1514	1.3.1. Pierwotnie gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Ilona Dziemianko</i>	1576
5.4. Hipoglikemia polekowa.....	1515	1.3.2. Wtórnie gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Zbigniew Hruby, Marian Klinger</i>	1578
6. Przewlekłe powikłania cukrzycy	1516	1.4. Mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek.....	1579
6.1. Powikłania oczne	1516	1.4.1. Pierwotnie mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Ilona Dziemianko</i>	1579
6.1.1. Retinopatia cukrzycowa	1516	1.4.2. Wtórnie mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Zbigniew Hruby</i>	1580
6.1.2. Inne powikłania oczne	1518	1.5. Błoniastorozplamowe kłębuszkowe zapalenie nerek (mezangialno-łośniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek)	1581
6.2. Nefropatia cukrzycowa	1518	1.5.1. Pierwotnie błoniastorozplamowe kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Ilona Dziemianko</i>	1581
6.3. Neuropatia cukrzycowa.....	1519	1.5.2. Wtórnie błoniastorozplamowe kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Zbigniew Hruby</i>	1582
6.4. Zespół stopy cukrzycowej	1520	1.6. Submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek	1582
6.5. Powikłania makroangiopatyczne	1523	1.6.1. Pierwotnie submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak</i>	1583
6.6. Zmiany skórne	1524	1.6.2. Wtórnie submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Zbigniew Hruby</i>	1584
6.7. Zmiany stawowe	1525	1.7. Ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych....	1584
6.8. Zmiany kostne	1525	1.7.1. Pierwotnie ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych <i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak</i>	1585
6.9. Zaburzenia psychologiczne i psychiczne	1526	1.7.2. Wtórnie ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych <i>Zbigniew Hruby</i>	1586
		1.8. Błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek.....	1587
		1.8.1. Pierwotnie błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak</i>	1587
		1.8.2. Wtórnie błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Zbigniew Hruby</i>	1589
		1.9. Włóknienkowe i immunotaktoidalne kłębuszkowe zapalenie nerek <i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak</i>	1589
		2. Glomerulopatie wtórne	1590
		2.1. Nefropatia toczniowa <i>Zbigniew Hruby</i>	1590

v

Choroby nerek i dróg moczowych

A. Fizjologia*Franciszek Kokot, Edward Franek, Małgorzata Wągrowka-Danilewicz* ... 1529**B. Badania diagnostyczne**

1. Objawy podmiotowe <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1531
1.1. Ból	1531
1.2. Zaburzenia w oddawaniu moczu	1531
2. Objawy przedmiotowe <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1532
2.1. Obrzęki	1532
2.2. Krwimocz	1532
2.3. Nadciśnienie tętnicze.....	1532
3. Badania laboratoryjne <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1532
3.1. Ocena czynności poszczególnych odcinków nefronu	1532
3.2. Badanie ogólne moczu.....	1534
3.2.1. Cechy fizyczne moczu	1534
3.2.2. Cechy biochemiczne moczu	1534
3.2.3. Cechy morfologiczne moczu	1537
3.3. Badania krwi	1538
3.3.1. Kreatynina	1539
3.3.2. Cystatyna C	1539

XXIII

2.2.	Nefropatia cukrzycowa	Edward Franek, Franciszek Kokot	1592
2.3.	Amyloidoza (skrobiawica) nerek	Zbigniew Hruby	1596
2.4.	Choroba złośliwych immunoglobulin monoklonalnych	Zbigniew Hruby	1596
2.5.	Glomerulopatia lipoproteinowa	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak	1597
2.6.	Nefropatie związane z zakażeniem HIV	Robert Drabczyk	1597
3.	Glomerulopatie wrodzone		1598
3.1.	Zespół Alporta	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak	1598
3.2.	Nefropatia cienkich błon podstawnych	Marian Klinger, Robert Drabczyk	1599
3.3.	Choroba Fabry'ego	Marian Klinger, Robert Drabczyk	1599
3.4.	Wrodzone zespoły nerczycowe	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak	1600
4.	Zespół nerczycowy	Marian Klinger, Sławomir C. Zmonarski	1600
F.	Śródmiąższowe zapalenie nerek		
	Stanisław Czekalski, Krzysztof Pawlaczyk, Robert Drabczyk		1604
1.	Ostre śródmiąższowe (cewkowo-śródmiąższowe) zapalenie nerek		1605
2.	Przewlekłe śródmiąższowe (cewkowo-śródmiąższowe) zapalenie nerek		1607
G.	Tubulopatie	Jan Zawadzki	1610
1.	Glukozuria nerkowa		1610
2.	Nerkowa kwasica cewkowa		1611
2.1.	Kwasica cewkowa bliższa		1611
2.2.	Kwasice cewkowe dalsze		1612
2.3.	Nerkowa kwasica cewkowa typu 4		1613
3.	Cystynuria		1614
4.	Rodzinna krzywica hipofosfatemiczna		1615
5.	Zespół Gitelmana		1616
6.	Zespół Barttera		1617
7.	Moczówka prosta nerkowa		1618
8.	Zespół Fanconiego		1619
H.	Kamica nerkowa		
	Władysław Sulowicz, Tomasz Stompór, Robert Drabczyk		1620
I.	Nefropatia zaporowa	Władysław Sulowicz, Maciej Drożdż...	1628
J.	Zakażenia układu moczowego		
	Jan Duława, Robert Drabczyk		1631
K.	Torbiele nerek	Michał Nowicki	1642
1.	Torbiele proste nerek		1642
2.	Nabyta torbielowatość nerek		1643
3.	Zwyrodnienie wielotorbielowate nerek		1643
4.	Nefronoftyza		1645
5.	Gąbczastość rdzenia nerek		1646
6.	Wielotorbielowata dysplazja nerek		1646
L.	Nowotwory układu moczowego		
	Andrzej Książek, Wojciech Załuska		1647
1.	Guz nerkowy		1647
1.1.	Rak nerkowokomórkowy		1647
1.2.	Rak miedniczki nerkowej i moczowodu		1650
2.	Rak pęcherza moczowego		1650
3.	Rak cewki moczowej		1651
M.	Wady wrodzone układu moczowego		
	Rafał Chrzan, Jacek A. Pietrzyk		1652
1.	Wady wrodzone nerek		1652
2.	Wady wrodzone dróg moczowych		1654
2.1.	Wady moczowodów		1655
2.2.	Wady pęcherza moczowego		1655
2.3.	Wady cewki moczowej		1655
2.4.	Odpyływ pęcherzowo-moczowodowy		1656
N.	Układ krążenia w chorobach nerek		1658
1.	Choroby serca u osób z upośledzoną czynnością nerek	Jacek Imiela, Krzysztof J. Filipiak	1658
2.	Nadciśnienie tętnicze w chorobach nerek	Andrzej Więcek, Jerzy Chudek	1661
O.	Nerki a ciąża	Tomasz Stompór, Władysław Sulowicz	1665
1.	Fizjologia		1665
2.	Zakażenia układu moczowego podczas ciąży		1665
3.	Ostre uszkodzenie nerek związane z ciążą i porodem		1666
3.1.	Ostra martwica kory nerek		1666
4.	Ciąża u chorej z przewlekłą chorobą nerek		1666
4.1.	Ciąża w okresie przeddializacyjnym		1666
4.2.	Ciąża podczas leczenia dializami		1667
4.3.	Ciąża po przeszczepieniu nerki		1667
5.	Nadciśnienie tętnicze a ciąża		1667
5.1.	Stan przedzucawkowy		1667
5.2.	Rzucawka		1669
P.	Leczenie nerkozastępcze		1670
1.	Hemodializoterapia	Bolesław Rutkowski	1670
2.	Dializa otrzewnowa	Zofia Wańkowicz	1672
3.	Przeszczepianie nerki	Magdalena Durlik	1676
R.	Leczenie żywieniowe w chorobach nerek		
	Edward Franek, Michał Nowicki		1681
S.	Zasady stosowania leków u osób z chorobami nerek		
	Bolesław Rutkowski, Andrzej Chamienia, Bogdan Biedunkiewicz		1681
VI	Choroby układu krwiotwórczego		
A.	Fizjologia		1687
1.	Hematopoeza	Wiesław W. Jędrzejczak	1687
2.	Krzepnięcie krwi i fibrynoliza	Krystyna Zawilska	1691
B.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe		
	Andrzej Hellmann		1698
1.	Objawy podmiotowe		1698
2.	Objawy przedmiotowe		1698
2.1.	Powiększenie węzłów chłonnych		1698
2.2.	Powiększenie śledziony		1699
2.3.	Objawy przedmiotowe skaz krwotocznych		1700
C.	Badania laboratoryjne i morfologiczne		1701
1.	Badanie morfologiczne krwi	Janusz Kabata, Andrzej Hellmann	1701
1.1.	Erytrocyty		1702
1.1.1.	Hemoglobina		1702
1.1.2.	Liczba erytrocytów i hematokryt		1702
1.1.3.	Wskaźniki erytrocytowe		1702
1.1.4.	Retikulocyty		1704
1.1.5.	Erytrogram		1704
1.2.	Leukocyty		1705
1.3.	Płytki krwi		1707
2.	Badania w niedokrwistościach		
	Maria Podolak-Dawidziak, Bogdan Solnica		1707
2.1.	Badania przemian hemoglobiny		1707
2.1.1.	Haptoglobina i hemopeksyna		1707
2.1.2.	Wolna hemoglobina		1707
2.1.3.	Methemoglobina		1708
2.1.4.	Hemosyderyna w moczu		1708

2.1.5.	Bilirubina	1708	7.	Badania immunofenotypu komórek hematopoezy <i>Andrzej Hellmann, Krzysztof Lewandowski</i>	1730
2.1.6.	Elektroforeza hemoglobiny	1708	8.	Badania genetyczne <i>Olga Haus</i>	1733
2.2.	Ocena jakości erytrocytów.....	1708	8.1.	Cytogenetyka klasyczna	1733
2.2.1.	Oporność osmotyczna erytrocytów	1708	8.2.	Cytogenetyka molekularna	1734
2.2.2.	Badanie hemolizy w zakwaszonym glicerolu	1709	8.3.	Łańcuchowa reakcja polimerazy	1734
2.2.3.	Badanie kriohemolizy	1709	8.4.	Inne metody badań genetycznych	1735
2.2.4.	Test wiązania 5'-maleimidu eozyiny (test EMA)	1709	8.5.	Zastosowanie badań genetycznych w chorobach układu krwiotwórczego	1735
2.2.5.	Enzymy wewnątrzkrwinkowe	1709	D.	Niedokrwistości <i>Maria Podolak-Dawidziak</i>	1737
2.2.6.	Czas przeżycia erytrocytów.....	1709	1.	Niedokrwistość pokrwotoczna	1737
2.3.	Ocena gospodarki żelazowej.....	1709	2.	Niedokrwistość z niedoboru żelaza.....	1738
2.3.1.	Żelazo w surowicy	1710	3.	Niedokrwistość syderoblastyczna	1741
2.3.2.	Wysycenie transferyny żelazem	1710	4.	Niedokrwistość chorób przewlekłych	1742
2.3.3.	Całkowita zdolność wiązania żelaza	1711	5.	Niedokrwistość megaloblastyczna.....	1744
2.3.4.	Rozpuszczalny receptor dla transferyny	1711	5.1.	Niedokrwistość z niedoboru witaminy B ₁₂	1744
2.3.5.	Ferrytyna	1711	5.2.	Niedokrwistość z niedoboru kwasu foliowego	1747
2.3.6.	Hepcydyna-25.....	1712	6.	Niedokrwistości hemolityczne.....	1748
2.3.7.	Protoporfiryna cynkowa	1712	6.1.	Niedokrwistości hemolityczne wrodzone.....	1749
2.3.8.	Próba doustnego obciążenia żelazem	1712	6.1.1.	Sferocytoza wrodzona.....	1749
2.4.	Inne czynniki wpływające na erytropoezę.....	1713	6.1.2.	Niedobór dehydrogenazy glukozo-6-fosforanowej.....	1750
2.4.1.	Erytropoetyna.....	1713	6.1.3.	Niedobór kinazy pirogronianowej.....	1751
2.4.2.	Kwas foliowy	1713	6.1.4.	Methemoglobinemia	1752
2.4.3.	Witamina B ₁₂	1713	6.1.5.	Talasemie (niedokrwistości tarczowatokrwinkowe)	1753
2.4.4.	Kwas metylomalonowy	1713	6.1.6.	Niedokrwistość sierpowatokrwinkowa	1754
2.5.	Przeciwciała przeciwko erytrocytom (test Coombsa)	1714	6.2.	Niedokrwistości hemolityczne nabyte	1755
3.	Badania leukocytów <i>Bogdan Solnica, Tomasz Sacha</i>	1714	6.2.1.	Niedokrwistość hemolityczna autoimmunologiczna	1755
3.1.	Badania chemotaksji	1714	6.2.2.	Niedokrwistość hemolityczna z aloimmunizacji	1758
3.2.	Badania fagocytozy	1714	6.2.3.	Niedokrwistość hemolityczna mikroangiopatyczna	1759
3.3.	Aktywność fosfatazy zasadowej granulocytów	ⓔ	6.2.4.	Nocna napadowa hemoglobinuria.....	1759
3.4.	Aktywność mieloperoksydazy	ⓔ	7.	Niedokrwistość aplastyczna	1760
3.5.	Aktywność esteraz leukocytów	ⓔ	E.	Białaczki ostre <i>Jerzy Hołowiecki</i>	1764
3.6.	Zawartość ciał tłuszczowych barwionych sudanem czarnym B w granulocytach	ⓔ	1.	Ostre białaczki szpikowe	1764
3.7.	Zawartość substancji PAS-dodatnich	ⓔ	2.	Ostre białaczki/chłoniaki limfoblastyczne	1780
4.	Immunoglobuliny <i>Krzysztof Giannopoulos, Anna Dmoszynska</i>	1715	F.	Nowotwory mieloproliferacyjne i mielodysplastyczne	1788
4.1.	Elektroforeza białek surowicy i moczu.....	1716	1.	Klasyfikacja <i>Andrzej Hellmann</i>	1788
4.2.	Immunofiksacja	1717	2.	Przewlekła białaczka szpikowa <i>Andrzej Hellmann, Witold Prejzner</i>	1789
4.3.	Stężenie immunoglobulin	1717	3.	Czerwieńca prawdziwa <i>Irena Frydecka</i>	1794
4.4.	Łańcuchy lekkie immunoglobulin.....	1718	4.	Nadpłytkowość samoistna <i>Irena Frydecka</i>	1798
5.	Badania krzepnięcia krwi i fibrynolizy	1718	5.	Pierwotne włóknienie szpiku (mielofibroza pierwotna) <i>Irena Frydecka</i>	1801
5.1.	Czas częściowej trombolastyny po aktywacji <i>Bogdan Solnica</i>	1718	6.	Zespoły hipereozynofilowe <i>Andrzej Hellmann, Witold Prejzner</i>	1805
5.2.	Czas protrombinowy <i>Bogdan Solnica</i>	1719	7.	Mastocytoza <i>Andrzej Hellmann, Andrzej Mital</i>	1809
5.3.	Czas trombinowy <i>Bogdan Solnica</i>	1720	8.	Przewlekła białaczka neutrofilowa <i>Andrzej Hellmann</i>	1813
5.4.	Aktywność anty-Xa <i>Bogdan Solnica</i>	1720	9.	Przewlekła białaczka mielomonocytowa <i>Andrzej Hellmann, Andrzej Mital</i>	1814
5.5.	Fibrynogen <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1721	10.	Atypowa przewlekła białaczka szpikowa <i>Andrzej Hellmann</i>	1816
5.6.	Inne czynniki krzepnięcia <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1721	11.	Zespoły mielodysplastyczne <i>Jadwiga Dwilewicz-Trojaczek</i>	1817
5.7.	Oporność na aktywowane białko C <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1722	G.	Nowotwory limfoproliferacyjne	1824
5.8.	Antytrombina <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1722	1.	Klasyfikacja <i>Krzysztof Warzocha</i>	1824
5.9.	Białko C i białko S <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1723	2.	Białaczki z dojrzałych limfocytów	1826
5.10.	Czynnik von Willebranda <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1724	2.1.	Przewlekła białaczka limfocytowa / chłoniak z małych limfocytów <i>Tadeusz Robak</i>	1826
5.11.	Markery generacji trombiny <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1724	2.2.	Białaczka włochatokomórkowa <i>Tadeusz Robak</i>	1834
5.12.	Dimer D <i>Bogdan Solnica</i>	1724	2.3.	Białaczka prolimfocytowa <i>Tadeusz Robak</i>	1837
5.13.	Produkty degradacji fibryny i fibrynogenu <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1725	2.4.	Białaczka z dużych ziarnistych limfocytów <i>Tadeusz Robak</i>	1838
5.14.	Tromboelastografia i tromboelastometria <i>Anetta Undas</i>	1726	2.5.	Białaczka/chłoniak T-komórkowy dorosłych <i>Krzysztof Warzocha</i>	1839
5.15.	Badania czynności płytek krwi <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1726			
5.16.	Czas krwawienia i czas okluzji PFA <i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i>	1726			
6.	Badanie cytologiczne i histologiczne szpiku <i>Andrzej Hellmann, Wanda Knopińska-Posluszny</i>	1726			
6.1.	Biopsja szpiku.....	1727			
6.2.	Ocena mikroskopowa szpiku.....	1729			

3.	Chłoniaki nie-Hodgkina <i>Krzysztof Warzocha</i>	1839	3.2.2.	Zaburzenia krzepnięcia w chorobach wątroby.....	1929
3.1.	Chłoniak grudkowy.....	1848	3.2.3.	Rozsiane krzepnięcie wewnątrznaczyniowe.....	1930
3.2.	Chłoniaki strefy brzeżnej.....	1850	3.2.4.	Nabyta hemofilia A.....	1932
3.3.	Chłoniak z komórek płaszczka.....	1852	3.2.5.	Inne nabyte skazy krwotoczne osoczowe.....	1936
3.4.	Chłoniak rozlany z dużych komórek B i jego warianty.....	1853	4.	Stany nadkrzepliwości <i>Anetta Undas</i>	1936
3.4.1.	Chłoniak z komórek B o wysokim stopniu złośliwości.....	1856	K.	Transfuzjologia kliniczna i hemaferesa lecznicza	1940
3.4.2.	Chłoniak pierwotny śródpierścia z dużych komórek B.....	1857	1.	Grupy krwi <i>Bogumiła Michalewska</i>	1940
3.5.	Chłoniak Burkitta.....	1858	2.	Stosowanie krwi, jej składników i produktów krwiopochodnych – zasady ogólne <i>Magdalena Łętowska, Aleksandra Rosiek</i>	1944
3.6.	Chłoniaki z obwodowych komórek T i NK (węzłowe i pozawęzłowe).....	1859	3.	Stosowanie krwi, jej składników i produktów krwiopochodnych – zasady szczegółowe <i>Magdalena Łętowska, Aleksandra Rosiek</i>	1948
3.6.1.	Pozawęzłowy chłoniak NK/T-komórkowy typu nosowego.....	@	3.1.	Krew pełna konserwowana.....	1948
3.7.	Pierwotne chłoniaki skóry z komórek T.....	1861	3.2.	Koncentrat krwinek czerwonych.....	1949
4.	Chłoniak Hodgkina <i>Janusz Meder</i>	1861	3.3.	Ubogoleukocytarny koncentrat krwinek czerwonych.....	1950
5.	Gammopatie monoklonalne <i>Krzysztof Giannopoulos, Anna Dmoszyńska</i>	1868	3.4.	Przemywany koncentrat krwinek czerwonych.....	1950
5.1.	Gammopatia monoklonalna o nieokreślonym znaczeniu.....	1869	3.5.	Koncentrat krwinek płytkowych.....	1951
5.2.	Szpiczak plazmocytowy.....	1870	3.5.1.	Koncentrat krwinek płytkowych otrzymany metodą manualną.....	1951
5.2.1.	Guz plazmocytowy odosobniony.....	1877	3.5.2.	Koncentrat krwinek płytkowych otrzymany metodą automatycznej aferazy.....	1952
5.3.	Amyloidoza (skrobiawica) łańcuchów lekkich immunoglobulin.....	1877	3.5.3.	Ubogoleukocytarny koncentrat krwinek płytkowych.....	1952
5.4.	Zespół POEMS (szpiczak osteosklerotyczny).....	1882	3.5.4.	Przemywany koncentrat krwinek płytkowych (PKKP).....	1952
5.5.	Chłoniak limfoplazmocytowy / makroglobulinemia Waldenströma.....	1882	3.5.5.	Rekonstruowany (uniwersalny) koncentrat krwinek płytkowych (RKKP).....	1952
5.6.	Choroby łańcuchów ciężkich.....	1885	3.5.6.	Oporność na przetwarzanie koncentratów krwinek płytkowych.....	1952
H.	Histiocytozy zapalne i nowotworowe	1887	3.6.	Koncentrat granulocytny.....	1953
1.	Zespół hemofagocytowy <i>Wiesław W. Jędrzejczak</i>	1887	3.7.	Napromieniowane składniki krwi.....	1953
2.	Histiocytoza z komórek Langerhansa <i>Dariusz Wołowicz</i>	1889	3.8.	Osocze świeżo mrożone.....	1954
I.	Niedobory odporności <i>Jacek Roliński, Tomasz Sacha, Maciej Siedlar</i>	1891	3.9.	Krioprecypitat.....	1955
J.	Zaburzenia hemostazy	1900	3.10.	Albumina.....	1955
1.	Skazy krwotoczne płytkowe <i>Krzyszyna Zawilska, Wojciech Młynarski</i>	1900	3.11.	Immunoglobuliny.....	1955
1.1.	Małopłytkowości.....	1900	3.12.	Szczególne sytuacje kliniczne.....	1956
1.1.1.	Małopłytkowości uwarunkowane zmniejszonym wytwarzaniem płytek krwi (małopłytkowości „centralne”).....	1901	4.	Hemaferesa lecznicza <i>Andrzej Hellmann, Maria Bieniaszewska</i>	1957
1.1.2.	Pierwotna małopłytkowość immunologiczna.....	1903	L.	Przeszczepianie komórek krwiotwórczych <i>Jan Maciej Zaucha, Andrzej Hellmann</i>	1959
1.1.3.	Małopłytkowości „obwodowe” immunologiczne.....	1908	vii	Choroby reumatyczne	
1.1.4.	Małopłytkowości „obwodowe” nieimmunologiczne (mikroangiopatie zakrzepowe).....	1910	A.	Podział chorób reumatycznych <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1971
1.1.5.	Małopłytkowości związane z sekwestracją płytek krwi (hipersplenizmem).....	1914	B.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1973
1.1.6.	Małopłytkowości z rozcięczenia.....	1914	1.	Objawy podmiotowe.....	1973
1.2.	Nadpłytkowości.....	1914	1.1.	Ból.....	1973
1.3.	Zaburzenia czynności płytek krwi (trombocytopatie).....	1915	1.2.	Sztynność.....	1973
1.3.1.	Wrodzone zaburzenia receptorów powierzchniowych błony płytkowej.....	1915	2.	Badanie przedmiotowe układu ruchu.....	1973
1.3.2.	Defekty aktywności prokoagulacyjnej płytek.....	1917	2.1.	Badanie stawów.....	1973
1.3.3.	Zaburzenia ziarnistości płytkowych.....	1917	2.1.1.	Stawy kręgosłupa.....	1973
1.3.4.	Defekty struktury lub cytoszkieletu białek płytkowych.....	1918	2.1.2.	Stawy krzyżowo-biodrowe.....	1974
1.3.5.	Defekty (wrodzone warianty) receptorów dla rozpuszczalnych agonistów płytkowych i dla szlaków sygnałowych.....	1918	2.1.3.	Stawy kończyn.....	1975
1.3.6.	Nabyte zaburzenia czynności płytek krwi.....	1918	2.1.4.	Stawy skroniowo-zuchwowe.....	1978
2.	Skazy krwotoczne naczyniowe <i>Krzyszyna Zawilska</i>	1919	2.2.	Badanie mięśni.....	1978
3.	Skazy krwotoczne osoczowe <i>Jerzy Windyga</i>	1921	2.3.	Badanie ścięgien i tkanek okołostawowych.....	1978
3.1.	Skazy krwotoczne osoczowe wrodzone.....	1921	C.	Badania diagnostyczne	1979
3.1.1.	Hemofilia A.....	1921	1.	Badania laboratoryjne <i>Beata Nowak, Piotr Wiland</i>	1979
3.1.2.	Hemofilia B.....	1925	1.1.	Szybkość opadania krwinek czerwonych (odczyn Biernackiego – OB).....	1979
3.1.3.	Choroba von Willebranda.....	1926	1.2.	Białko C-reaktywne.....	1980
3.1.4.	Wrodzone niedobory innych czynników krzepnięcia.....	1928	1.3.	Czynnik reumatoidalny.....	1981
3.2.	Skazy krwotoczne osoczowe nabyte.....	1928	1.4.	Przeciwciała przeciwko cytrulinowanym peptydom.....	1981
3.2.1.	Zaburzenia krzepnięcia wywołane niedoborem witaminy K.....	1928			

1.5.	Przeciwciała przeciwjadrowe	1982	2.	Łuszczycowe zapalenie stawów <i>Eugeniusz Józef Kucharz, Jacek Szechiński</i>	2086
1.6.	Przeciwciała antyfosfolipidowe	1985	3.	Reaktywne zapalenie stawów <i>Brygida Kwiatkowska</i>	2092
1.7.	Przeciwciała przeciwko cytoplazmie neutrofilów	1986	4.	Zapalenia stawów w przebiegu nieswoistych zapaleń jelit <i>Piotr Wiland, Jacek Szechiński</i>	2095
1.8.	Krioglobuliny	1987	F.	Choroba zwyrodnieniowa stawów <i>Irena Zimmermann-Górska, Leszek Szczepański</i>	2098
1.9.	Składowe dopełniacza	1988	G.	Infekcyjne (septyczne) zapalenie stawów <i>Mariusz Korkosz</i>	2107
1.10.	Kompleksy immunologiczne	1988	H.	Choroby związane z obecnością kryształów <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2110
1.11.	Markery obrotu kostnego	1988	1.	Dna moczanowa	2110
1.11.1.	Markery kościotworzenia	1988	2.	Choroby wywołane przez kryształy pirofosforanu wapnia	2116
1.11.2.	Markery resorpcji kostnej	1989	3.	Zapalenia stawów wywołane przez apatyty	2118
2.	Badania obrazowe <i>Anna Ciechomska, Jadwiga Staniszevska-Varga, Małgorzata Serafin-Król</i>	1989	4.	Inne odczynny zapalne w stawach wywołane przez kryształy	2118
2.1.	Radiogramy	1989	I.	Choroby metaboliczne kości	2119
2.2.	Tomografia komputerowa	1995	1.	Osteoporoza <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	2119
2.3.	Rezonans magnetyczny	1996	2.	Osteomalacja <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	2125
2.4.	Scyntygrafia	1997	3.	Choroba Pageta <i>Mariusz Korkosz</i>	2126
2.5.	Ultrasonografia	1997	J.	Reumatyzm tkanek miękkich	2130
3.	Artroskopia <i>Władysław Manikowski, Leszek Romanowski</i>	2000	1.	Tendopatie i entezopatie <i>Włodzimierz Samborski</i>	2130
4.	Badanie płynu stawowego <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2001	1.1.	Zespół bolesnego barku	2130
5.	Densytometria kości <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	2003	1.2.	Inne entezopatie	2131
5.1.	Dwuwiązkowa absorpcyjometria rentgenowska	2003	2.	Periartropatie <i>Włodzimierz Samborski</i>	2131
5.2.	Ilościowa tomografia komputerowa i metoda ultradźwiękowa	2005	3.	Zapalenia pochewek ścięgien <i>Włodzimierz Samborski</i>	2131
6.	Badania neurofizjologiczne <i>Juliusz Huber</i>	2005	4.	Zapalenia kaletek maziowych <i>Włodzimierz Samborski</i>	2131
6.1.	Badanie elektromiograficzne	2005	5.	Fibromialgia <i>Włodzimierz Samborski</i>	2131
6.2.	Badanie elektroneurograficzne	2005	6.	Zespoły bólowe kręgosłupa <i>Andrzej Maciejczak</i>	2131
D.	Choroby układowe tkanki łącznej	2006	K.	Zaburzenia nerwowo-naczyniowe <i>Eugeniusz Józef Kucharz, Grzegorz Goncerz</i>	2134
1.	Reumatoidalne zapalenie stawów <i>Anna Filipowicz-Sosnowska</i>	2006	1.	Neuropatie uciskowe nerwów obwodowych	2134
2.	Choroba Still'a u dorosłych <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2021	1.1.	Zespół otworu górnego klatki piersiowej	2135
3.	Toczeń rumieniowaty układowy <i>Jacek Musiał</i>	2023	1.2.	Neuropatie uciskowe nerwu pośrodkowego	2135
4.	Toczeń polekowy <i>Jacek Musiał</i>	2031	1.2.1.	Zespół mięśnia nawrotnego obłego	2135
5.	Zespół antyfosfolipidowy <i>Irena Zimmermann-Górska, Jacek Musiał, Jana Skrzypczak</i>	2032	1.2.2.	Zespół cieśni nadgarstka	2136
6.	Twardzina układowa <i>Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska</i>	2036	1.3.	Zespół nerwu międzykostnego przedniego	2136
7.	Rozlane zapalenie powięzi z eozynofilią <i>Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska</i>	2045	1.4.	Neuropatie uciskowe nerwu łokciowego	2136
8.	Zapalenie wielomięśniowe i skórno-mięśniowe <i>Paweł Mielnik, Hanna Chwalińska-Sadowska</i>	2047	1.4.1.	Zespół kanału łokciowego	2136
9.	Mieszana choroba tkanki łącznej i zespoły nakładania <i>Marzena Olesińska, Hanna Chwalińska-Sadowska</i>	2052	1.4.2.	Zespół kanału nadgarstka nerwu łokciowego	2137
10.	Zapalenia naczyń <i>Jacek Musiał, Jan Sznaid, Andrzej Szczekliki</i>	2056	1.5.	Zespół nerwu skórno przedniego	2137
10.1.	Zapalenie średnich naczyń	2057	1.6.	Meralgia z parestezjami	2137
10.1.1.	Guzkowe zapalenie tętnic	2057	1.7.	Zespół kanału śtępu	2137
10.1.2.	Choroba Kawasaki'ego	2059	1.8.	Metatarsalgia Mortona	2137
10.2.	Zapalenie małych naczyń	2059	1.9.	Inne rzadkie zespoły uciskowe	2138
10.2.1.	Zapalenie naczyń związane z ANCA	2059	2.	Algodystrofia	2138
10.2.2.	Zapalenie małych naczyń związane z kompleksami immunologicznymi	2065	L.	Choroby tkanki łącznej uwarunkowane genetycznie	2142
10.3.	Zapalenie różnych naczyń	2070	1.	Zespoły Ehlersa i Danlosa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2142
10.3.1.	Zapalenie naczyń w chorobie Behçeta	2070	2.	Dysplazje kostno-stawowe <i>Mariusz Korkosz</i>	2144
10.3.2.	Zapalenie naczyń w zespole Cogana	2071	M.	Nowotwory tkanek miękkich i kości	2142
10.4.	Zapalenie naczyń jednego narządu	2071	1.	Nowotwory tkanek miękkich <i>Wojciech M. Wysocki, Piotr Rutkowski, Joanna Wysocka, Andrzej Komorowski</i>	2142
10.4.1.	Leukocytoklastyczne zapalenie naczyń skóry	2071	2.	Mięsaki kości <i>Piotr Rutkowski</i>	2142
10.5.	Zapalenia naczyń w chorobie układowej	2072	N.	Inne choroby układu ruchu	2147
10.6.	Zapalenie naczyń o prawdopodobnej etiologii	2072	1.	Zmiany w układzie ruchu związane z zaburzeniami hormonalnymi <i>Eugeniusz Józef Kucharz</i>	2147
10.6.1.	Zapalenie naczyń związane z zakażeniem	2072	1.1.	Zmiany w układzie ruchu związane z cukrzycą	2147
10.6.2.	Zapalenie naczyń związane z lekami	2073			
10.6.3.	Zapalenie naczyń związane z nowotworem	2073			
11.	Polimialgia reumatyczna <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2073			
12.	Zespół Sjögrena <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2075			
E.	Zapalenia stawów z zajęciem stawów kręgosłupa	2079			
1.	Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2079			

1.2.	Zmiany w układzie ruchu związane z chorobami tarczycy.....	2148	H.	Alergiczne choroby skóry	
1.2.1.	Zmiany w przebiegu tyreotoksykozy.....	2149		<i>Jacek Szepletowski, Wiesław Gliński</i>	2204
1.2.2.	Zmiany w przebiegu niedoczynności tarczycy.....	2149	1.	Pokrzywka	2204
1.3.	Zmiany w układzie ruchu towarzyszące zaburzeniom wydzielania glikokortykosteroidów.....	2150	2.	Atopowe zapalenie skóry	ⓔ
1.3.1.	Zmiany w przebiegu zespołu Cushinga	2150	3.	Kontaktowe zapalenie skóry	ⓔ
1.3.2.	Zmiany w przebiegu niedoczynności kory nadnerczy.....	2150	4.	Skórne objawy alergii na leki	2211
2.	Zaburzenia układu krwiotwórczego w chorobach reumatycznych <i>Maria Podolak-Dawidziak</i>	2150	I.	Obrzęk naczynioruchowy <i>Roman J. Nowicki</i>	2214
3.	Martwica jałowa kości <i>Mariusz Korkosz</i>	2152	J.	Alergie na jady owadów	
4.	Osteoartropatia przerostowa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2154		<i>Marek Jutel, Ewa Cichočka-Jarosz</i>	2221
5.	Amyloidozą (skrobiawica) <i>Anna Filipowicz-Sosnowska</i>	2156	K.	Zasady swoistej immunoterapii alergenowej	
6.	Rumień guzowaty <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2158		<i>Barbara Rogala, Ewa Cichočka-Jarosz</i>	ⓔ
7.	Zapalenie tkanki tłuszczowej <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2159			
O.	Kinezyterapia w chorobach układu ruchu		IX	Wybrane choroby układu nerwowego	
	<i>Barbara Krzyżko</i>	2161	A.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	
1.	Metody i techniki kinezyterapii	2161		<i>Grażyna Zwolińska</i>	2229
2.	Usprawnianie w różnych okresach choroby.....	2162	1.	Objawy podmiotowe	2229
			1.1.	Ból	2229
			1.2.	Parestezje	2230
			1.3.	Zawroty głowy i zaburzenia równowagi	2230
			1.4.	Zaburzenia czynności ruchowych	2231
			1.5.	Zaburzenia widzenia.....	2232
			1.6.	Zaburzenia snu	2232
			2.	Objawy przedmiotowe	2232
			2.1.	Zaburzenia czucia powierzchniowego, głębokiego i wibracji.....	2232
			2.2.	Zaburzenia czynności ruchowych	2233
			2.3.	Zaburzenia świadomości	2235
			2.4.	Afazja, apraksja, agnozja i zaburzenia uwagi.....	2235
			2.5.	Zaburzenia pamięci	2237
			2.6.	Zaburzenia węchu i smaku	2237
			2.7.	Zaburzenia czynności narządu wzroku	2238
			2.8.	Zaburzenia czynności zwieraczy	2240
			3.	Zespół zwiększonego ciśnienia wewnątrzczaszkowego	2240
			B.	Bóle głowy <i>Jacek J. Roźniński</i>	2243
			1.	Wstęp.....	2243
			2.	Migrena.....	2245
			2.1.	Migrena przewlekła.....	2251
			3.	Niemigrenowe bóle głowy.....	2251
			3.1.	Ból głowy typu napięciowego.....	2251
			3.2.	Klasterowy ból głowy	2252
			3.3.	Hemikranie napadowe	2254
			3.4.	Krótkotrwałe napady jednostronnego bólu głowy przypominającego nerwoból z przekrwieniem spojówek i łzawieniem (SUNCT).....	2255
			3.5.	Hemikrania ciągła	2255
			3.6.	Inne rzadkie samoistne bóle głowy.....	2255
			3.7.	Klasyczny nerwoból nerwu trójdzielnego.....	2256
			4.	Ból głowy spowodowany nadużywaniem leków	2257
			C.	Udar mózgu <i>Anna Członkowska, Maciej Niewada</i>	2259
			D.	Padaczka <i>Krzyszyna Niedzielska</i>	ⓔ
			E.	Otępienie <i>Maria Barcikowska</i>	2270
			1.	Łagodne zaburzenia poznawcze	2271
			2.	Choroba Alzheimera	2271
			3.	Otępienie naczyniopochodne i mieszane	2274
			4.	Otępienie z ciałami Lewy'ego.....	ⓔ
			5.	Zwyrodnienie czołowo-skroniowe.....	ⓔ
VIII	Choroby alergiczne				
A.	Patofizjologia i klasyfikacja chorób alergicznych				
	<i>Marek L. Kowalski</i>	2165			
1.	Rodzaje nadwrażliwości	2165			
2.	Alergia atopowa	2166			
3.	Alergie IgE-zależne nieatopowe	2169			
4.	Nazewnictwo chorób z nadwrażliwości	2169			
B.	Badania diagnostyczne <i>Jerzy Kruszewski</i>	2171			
1.	Badania laboratoryjne	2171			
1.1.	Immunoglobuliny klasy E (IgE)	2171			
1.2.	Eozynofile we krwi obwodowej i wydzielinach	2172			
1.3.	Tryptaza.....	2173			
1.4.	Histamina, metylohistamina i diaminooksydaza	2173			
1.5.	Test aktywacji bazofilów	2174			
1.6.	Inhibitor składowej C1 układu dopełniacza.....	2174			
1.7.	Kompleksy immunologiczne	2174			
2.	Testy skórne	2175			
2.1.	Testy skórne punktowe i śródskórne	2175			
2.2.	Testy płatkowe.....	2177			
3.	Próby prowokacyjne	2178			
3.1.	Próba prowokacyjna donosowa	2178			
3.2.	Próby prowokacyjne z lekami.....	2179			
3.2.1.	Próba prowokacyjna z kwasem acetylosalicylowym	2180			
3.3.	Próba z żywym owadem.....	2181			
4.	Badanie cytologiczne wymazu z nosa	2181			
C.	Anafilaksja i wstrząs anafilaktyczny				
	<i>Jerzy Kruszewski</i>	2182			
D.	Nadwrażliwość na leki				
	<i>Barbara Bieńkiewicz, Joanna S. Makowska, Marek L. Kowalski</i>	2189			
E.	Choroba posurowicza				
	<i>Barbara Rogala, Ewa Cichočka-Jarosz</i>	2197			
F.	Alergiczny nieżyt nosa				
	<i>Monika Świerczyńska-Krępa, Barbara Rogala, Jan Brożek</i>	2199			
G.	Alergiczne choroby oczu <i>Ewa Bogacka</i>	ⓔ			
1.	Alergiczne zapalenie spojówek	ⓔ			
2.	Inne choroby powierzchni oka z nadwrażliwości alergicznej.....	ⓔ			
3.	Choroby powierzchni oka z nadwrażliwości niealergicznej.....	ⓔ			

F. Choroby układu pozapiramidowego <i>Urszula Fiszer</i>	J. Urazy czaszkowo-mózgowe <i>Zbigniew Czernicki</i>
1. Choroba Parkinsona	1. Podstawy patofizjologii urazu mózgu
2. Postępujące porażenie nadjądrowe	2. Wstrząśnienie mózgu
3. Zanim wieloukładowy	3. Złamanie kości sklepienia czaszki
4. Drżenie samoistne	4. Złamanie podstawy czaszki
5. Choroba Huntingtona	5. Krwiał nadtwardówkowy
6. Dystonia	6. Krwiał podtwardówkowy
7. Zespół niespokojnych nóg	7. Wodniak podtwardówkowy
G. Stwardnienie rozsiane	8. Uszkodzenie mózgu
<i>Anna Członkowska, Dagmara Mirowska-Guzel</i>	8.1. Pourazowe krwawienie podpajęczynówkowe
H. Choroby układu nerwowo-mięśniowego	8.2. Stłuczenie mózgu, krwiał śródmózgowy
1. Uszkodzenie komórki rogu przedniego <i>Grażyna Zwolińska</i>	8.3. Rana drążąca i postrzałowa
1.1. Stwardnienie zanikowe boczne	8.4. Rozsiane uszkodzenie aksonów
1.2. Rdzeniowy zanik mięśni	9. Późne następstwa urazów mózgu
2. Uszkodzenie nerwu obwodowego (neuropatie)	
<i>Grażyna Zwolińska</i>	
2.1. Ostra zapalna poliradikuloneuropatia demielinizacyjna	
(zespół Guillaina i Barré).....	
2.2. Przewlekła zapalna poliradikuloneuropatia demielinizacyjna	
2.3. Neuropatie paranowotworowe	
2.4. Neuropatie spowodowane leczeniem przeciwnowotworowym	
lub naciekaniem nowotworu	
2.5. Dziedziczne neuropatie ruchowo-czuciowe	
3. Choroby złącza nerwowo-mięśniowego <i>Grażyna Zwolińska</i>	
3.1. Miastenia	
3.2. Zespół miasteniczny Lamberta i Eatona	
3.3. Botulizm	
4. Choroby mięśni (miopatie).....	
4.1. Dystrofie mięśniowe (miopatie dystroficzne) <i>Marek Bodzioch</i>	
4.2. Kanałopatie i zaburzenia transportu jonów <i>Marek Bodzioch</i>	
4.3. Miopatie wrodzone <i>Marek Bodzioch</i>	
4.4. Miopatie mitochondrialne <i>Marek Bodzioch</i>	
4.5. Miopatie metaboliczne <i>Marek Bodzioch</i>	
4.6. Inne miopatie <i>Marek Bodzioch</i>	
4.7. Rozpad mięśni szkieletowych (rabdomioliza) <i>Robert Drabczyk</i>	
I. Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego	
1. Fizjologia <i>Witold Przyjałkowski</i>	
1.1. Anatomia	
1.2. Fizjologia płynu mózgowo-rdzeniowego	
2. Badania diagnostyczne <i>Witold Przyjałkowski</i>	
2.1. Objawy oponowe	
2.2. Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego	
2.2.1. Nakłucie lędźwiowe	
2.2.2. Wyniki	
3. Ostre ropne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	
<i>Witold Przyjałkowski</i>	
4. Bakteryjne nieropne zapalenia ośrodkowego układu	
nerwowego <i>Witold Przyjałkowski</i>	
4.1. Gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu	
5. Wirusowe zapalenia ośrodkowego układu nerwowego	
<i>Witold Przyjałkowski</i>	
6. Grzybice ośrodkowego układu nerwowego	
<i>Witold Przyjałkowski</i>	
7. Ograniczone zakażenia mózgu <i>Witold Przyjałkowski</i>	
7.1. Ropniak podtwardówkowy	
7.2. Ropień mózgu	
8. Zarażenia pasożytnicze ośrodkowego układu nerwowego	
<i>Małgorzata Paul</i>	
8.1. Neglerioza	
8.2. Ziarniniakowe pełzakowe zapalenie mózgu	
X Wybrane zagadnienia onkologii klinicznej	
A. Biologia molekularna nowotworów	
<i>Janusz A. Siedlecki</i>	2309
B. Epidemiologia nowotworów i badania przesiewowe	2316
1. Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce	
<i>Joanna Didkowska, Witold A. Zatoński</i>	2316
2. Badania przesiewowe w onkologii	
<i>Radzisław Kordek, Jarosław Reguła, Włodzimierz Olszewski</i>	2317
C. Patomorfologia i klasyfikacja zaawansowania nowotworów <i>Włodzimierz Olszewski</i>	2321
1. Metody diagnostyczne w patomorfologii	2321
2. Patomorfologiczne czynniki prognostyczne i predykcyjne	2322
3. Klasyfikacja zaawansowania nowotworów	2323
D. Ogólne zasady diagnostyki nowotworów	
<i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2325
1. Badania pomocnicze	2325
1.1. Badania obrazowe	2325
1.2. Badania laboratoryjne	2328
2. Diagnostyka nowotworów o nieznanym umiejscowieniu	
pierwotnym	2328
E. Leczenie nowotworów	2330
1. Ogólne zasady leczenia skojarzonego <i>Maciej Krzakowski</i>	2330
2. Zasady leczenia operacyjnego nowotworów	
<i>Krzysztof Herman</i>	2331
3. Radioterapia <i>Bogusław Maciejewski</i>	2332
4. Metody leczenia systemowego	
<i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2337
4.1. Chemioterapia	2338
4.1.1. Biologiczne podstawy chemioterapii	2338
4.1.2. Chemioterapeutyki przeciwnowotworowe	2340
4.1.3. Ogólne zasady chemioterapii	2343
4.2. Hormonoterapia	2343
4.3. Leczenie ukierunkowane molekularnie i immunoterapia	2343
4.3.1. Przeciwciała monoklonalne	2344
4.3.2. Leki małocząsteczkowe (inhibitory kinaz tyrozynowych	
i innych białek)	2345
4.3.3. Cytokiny	2347
4.3.4. Inhibitory punktów kontrolnych układu odpornościowego	2348
5. Specyfika leczenia chorych w wieku podeszłym	
<i>Aleksandra Łacko</i>	2348
6. Wybrane powikłania leczenia nowotworów	2350
6.1. Nudności i wymioty	
<i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2350

6.2.	Mielosupresja i gorączka neutropeniczna <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2351	2.4.	Linkozamidy.....	e
6.3.	Zespół rozpadu nowotworu <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2355	2.5.	Oksazolidynony.....	e
6.4.	Wynacznienie cytotatyków <i>Aleksandra Grela-Wojewoda, Wojciech M. Wysocki</i>	2356	2.6.	Fluorochinolony.....	e
6.5.	Popromienne zapalenie skóry i błon śluzowych <i>Marcin Hetnał, Wojciech M. Wysocki</i>	2358	2.7.	Glikopeptydy.....	e
6.5.1.	Popromienne zapalenie skóry.....	2358	2.8.	Tetracykliny.....	e
6.5.2.	Popromienne zapalenie błony śluzowej jamy ustnej.....	2358	2.9.	Aminoglikozydy.....	e
6.5.3.	Popromienne zapalenie przełyku.....	2359	2.10.	Kotrimoksazol i trimetoprim.....	e
6.5.4.	Popromienne zapalenie błony śluzowej jelit.....	2359	2.11.	Chloramfenikol.....	e
6.6.	Zapalenie skóry wywołane przez leki hamujące EGFR <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2359	2.12.	Metronidazol i tyndazol.....	e
6.7.	Zaburzenia płodności i laktacji <i>Krzysztof Malecki</i>	2360	2.13.	Streptograminy.....	e
F.	Wybrane stany nagłe u chorych na nowotwory		2.14.	Lipopeptydy.....	e
	<i>Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Maciej Kluziak, Jacek Łuczak</i>	2362	2.15.	Antybiotyki makrocykliczne o wąskim spektrum działania.....	e
1.	Silny nieuśmierzony ból.....	2362	2.16.	Ryfamycyny.....	e
2.	Zespół żyły głównej górnej.....	2363	2.17.	Polimyksyny.....	e
3.	Zwiększone ciśnienie wewnątrzczaszkowe.....	2364	2.18.	Nitrofurany.....	e
4.	Zespół ucisku rdzenia kręgowego.....	2364	2.19.	Fosfomycyna.....	e
5.	Nowotworowa niedrożność jelit.....	2365	3.	Leki przeciwgrzybicze <i>Waleria Hryniewicz</i>	e
6.	Złamania kości.....	2366	3.1.	Azole.....	e
7.	Hiperkalcemia.....	2366	3.2.	Inne leki przeciwgrzybicze.....	e
G.	Wybrane nowotwory	e	4.	Leki przeciwvirusowe <i>Milosz Parczewski</i>	e
1.	Rak piersi <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	e	4.1.	Wirocydy.....	e
2.	Rak gruczołu krokowego <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	e	4.2.	Wirostatyki.....	e
3.	Czerniak <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	e	4.3.	Leki immunomodulujące.....	e
4.	Rak skóry <i>Andrzej Komorowski, Wojciech M. Wysocki</i>	e	5.	Leki przeciwpierwotniakowe <i>Jerzy Stefaniak, Szymon Nowak</i>	e
4.1.	Rak podstawnokokorkowy skóry.....	e	5.1.	Leki przeciwmalaryczne.....	e
4.2.	Rak płaskonabłonkowy skóry.....	e	5.2.	Leki przeciwko toksoplazmozie.....	e
			5.3.	Inne leki przeciwpierwotniakowe.....	e
			6.	Leki przeciwko robakom płaskim i nicieniom <i>Jerzy Stefaniak, Szymon Nowak</i>	e
			7.	Leki przeciwko ektopasożytom <i>Joanna Salomon, Jacek Szepietowski</i>	e
			D.	Wybrane choroby wirusowe	2391
			1.	Grypa <i>Ernest Kuchar, Jacek Mrukowicz, Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec</i>	2391
			2.	Choroba przeziębieniowa (przeziębienie) <i>Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec</i>	2397
			3.	Odra <i>Leszek Szenborn, Piotr Sawiec</i>	2398
			4.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) <i>Leszek Szenborn, Bożena Dubiel</i>	2401
			5.	Różyczka <i>Leszek Szenborn, Bożena Dubiel</i>	2403
			6.	Ospa wietrzna <i>Ewa Duszczyk, Bożena Dubiel</i>	2404
			7.	Półpasiec <i>Piotr Zaborowski, Bożena Dubiel</i>	2406
			8.	Zakażenie wirusem opryszczki zwykłej <i>Piotr Zaborowski, Piotr Sawiec</i>	2409
			9.	Mononukleozą zakaźną <i>Magdalena Marczyńska, Piotr Sawiec</i>	2411
			10.	Choroby wywołane przez parwovirus B19 <i>Magdalena Marczyńska, Piotr Sawiec</i>	2414
			11.	Mięczak zakaźny <i>Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec, Weronika Rymer</i>	e
			12.	Zakażenia wirusami <i>Coxsackie</i> <i>Małgorzata Ingot</i>	e
			13.	Zakażenia adenowirusowe <i>Ernest Kuchar</i>	e
			14.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	e
			15.	Wirusowe gorączki krwotoczne <i>Anna Kuna, Agnieszka Wroczyńska, Weronika Rymer</i>	e
			15.1.	Denga.....	e
			15.2.	Żółta gorączka.....	e
			15.3.	Zakażenie wirusem gorączki krwotocznej ebola.....	e
			16.	Zika <i>Weronika Rymer, Agnieszka Wroczyńska</i>	e
			17.	Gorączka chikungunya <i>Agnieszka Wroczyńska</i>	e

XI Choroby zakaźne

A.	Wprowadzenie <i>Weronika Rymer</i>	2369
1.	Definicje.....	2369
2.	Czynnik biologiczny.....	2370
3.	Czynniki wpływające na postać i przebieg zakażenia.....	2370
4.	Łańcuch zakażenia.....	2371
B.	Podstawy diagnostyki laboratoryjnej chorób zakaźnych <i>Anna Przondo-Mordarska</i>	2373
1.	Cele i zasady badania mikrobiologicznego.....	2373
2.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń bakteryjnych.....	2373
3.	Diagnostyka zakażeń wirusowych.....	2377
4.	Diagnostyka zakażeń grzybiczych.....	2379
5.	Diagnostyka zarażeń pasożytniczych.....	2379
C.	Zasady leczenia przeciwdrobnoustrojowego	2382
1.	Wiadomości ogólne <i>Waleria Hryniewicz</i>	2382
1.1.	Metody leczenia przeciwdrobnoustrojowego.....	2382
1.2.	Zasady wyboru leku.....	2383
1.3.	Monitorowanie leczenia i przyczyny niepowodzenia.....	2386
1.4.	Badanie mikrobiologiczne a skuteczność kliniczna leku.....	2387
1.5.	Oporność bakterii na antybiotyki.....	2387
2.	Leki przeciwbakteryjne <i>Waleria Hryniewicz</i>	e
2.1.	Antybiotyki β-laktamowe.....	e
2.2.	Makrolidy.....	e
2.3.	Ketolidy.....	e

E.	Wybrane choroby bakteryjne	2417
1.	Tęžec <i>Robert Flisiak, Bartosz Szetela, Jacek Mrukowicz</i>	2417
2.	Zatrucie toksyną botulinową (botulizm, zatrucie jadem kiełbasianym) (<i>Robert Flisiak, Piotr Sawiec</i>).....	2419
3.	Dur brzuszny <i>Piotr Zaborowski</i>	2421
4.	Wybrane zakażenia gronkowcowe <i>Tomasz Smiatacz, Waleria Hryniewicz, Weronika Rymer</i>	e
5.	Wybrane zakażenia paciorkowcowe <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	e
5.1.	Płonica (szkarlatyna)	e
5.2.	Róża	e
6.	Martwice zapalenia powięzi <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka, Monika Bociąga-Jasik</i>	e
6.1.	Paciorkowcowe martwice zapalenie powięzi <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	e
6.2.	Zgorzel gazowa <i>Monika Bociąga-Jasik</i>	e
7.	Pastereloza <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
8.	Tularemia <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
9.	Bruceleza <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
10.	Nosaczna <i>Weronika Rymer</i>	e
11.	Wąglik <i>Monika Bociąga-Jasik</i>	e
12.	Różycza <i>Monika Bociąga-Jasik</i>	e
13.	Promienica <i>Monika Bociąga-Jasik</i>	e
14.	Dur powrotny przenoszony przez wszy <i>Anna Grzeszczuk</i>	e
15.	Leptospiroza <i>Marta Wawrzynowicz-Szczewska</i>	e
16.	Gorączka od ugryzienia przez szczura <i>Weronika Rymer</i>	e
17.	Riketsjozy <i>Piotr Zaborowski, Weronika Rymer</i>	e
17.1.	Dury plamiste	e
17.2.	Gorączki plamiste.....	e
18.	Gorączka Q <i>Ernest Kuchar</i>	e
19.	Bartonelozy.....	e
19.1.	Choroba kociego pazura <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
19.2.	Gorączka okopowa <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
19.3.	Angiomatoza bakteryjna <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
19.4.	Plamica wątrobowa <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	e
19.5.	Choroba Carriona <i>Małgorzata Paul</i>	e
20.	Choroby przenoszone drogą płciową	e
20.1.	Kiła <i>Anna Wojas-Pelc, Maciej Pastuszczak, Andrzej Jaworek</i>	e
20.2.	Rzeżączka <i>Aleksandra Batycka-Baran</i>	e
20.3.	Zakażenie chlamydialne przenoszone drogą płciową <i>Aleksandra Batycka-Baran</i>	e
20.4.	Ziarnica weneryczna pachwin <i>Aleksandra Batycka-Baran</i>	e
F.	Choroby grzybicze	2423
1.	Grzybice głębokie.....	2423
1.1.	Kandydoza (drożdżycza, kandydiaza) <i>Iwona Cielniak</i>	2423
1.2.	Kryptokokoza (toruloza, drożdżycza europejska) <i>Miłosz Parczewski</i>	e
1.3.	Mukormykoza (zygomycykoza) <i>Weronika Rymer</i>	e
1.4.	Histoplazmoza <i>Piotr Zaborowski</i>	e
2.	Grzybice skóry i paznokci <i>Anita Hryniewicz-Gwóźdź</i>	e
2.1.	Dermatofitozy.....	e
2.2.	Kandydoza (drożdżycza, kandydiaza) powierzchowna	e
2.3.	Łupież pstry.....	e
2.4.	Zakażenia przez grzyby dimorficzne.....	e
2.4.1.	Sporotrychoza.....	e
G.	Choroby pasożytnicze	2427
1.	Parazytozy tkanek	2427
1.1.	Toksoplazmoza <i>Małgorzata Paul, Elżbieta Kacprzak</i>	2427
1.2.	Włośnica <i>Karolina Mrówka, Jerzy Stefaniak, Łukasz Pielok</i>	2430
1.3.	Wągrzyca (cysticerkoza) <i>Małgorzata Paul, Elżbieta Kacprzak</i>	2432
1.4.	Bąblowica	2434
1.4.1.	Bąblowica jednojamowa (echinokokoza) <i>Jerzy Stefaniak, Krystyna Frąckowiak, Krzysztof Kaczmarek</i>	2434
1.4.2.	Bąblowica wielojamowa (alweokokoza) <i>Jerzy Stefaniak, Elżbieta Kacprzak</i>	2435
1.5.	Toksokaroza <i>Małgorzata Paul, Jerzy Stefaniak</i>	2437
1.6.	Diriofilarioza <i>Małgorzata Paul</i>	e
1.7.	Wysypka ptywaków <i>Małgorzata Paul</i>	e
2.	Tropikalne choroby pierwotniakowe.....	2439
2.1.	Malaria (zimnica) <i>Agnieszka Wroczyńska, Wacław Nahorski</i>	2439
2.2.	Leiszmanioza skórna i trzewna <i>Piotr Zaborowski</i>	e
2.3.	Trypanosomozy <i>Małgorzata Paul</i>	e
2.3.1.	Trypanosomoza afrykańska (śpiączka afrykańska)	e
2.3.2.	Trypanosomoza amerykańska (trypanosomoza południowoamerykańska, choroba Chagasa).....	e
3.	Egzotyczne robaczyce tkankowe.....	e
3.1.	Schistosomoza <i>Piotr Zaborowski</i>	e
3.2.	Filariozy <i>Piotr Zaborowski</i>	e
3.3.	Paragonimoza <i>Małgorzata Paul</i>	e
3.4.	Zespół larwy skórnej wędrującej <i>Jerzy Stefaniak, Karolina Mrówka</i>	e
3.5.	Muszyce <i>Jerzy Stefaniak, Szymon Nowak</i>	e
4.	Zarażenia ektopasożytami <i>Joanna Salomon, Jacek Szepietowski</i>	e
4.1.	Świerzb.....	e
4.2.	Wszawica.....	e
4.3.	Nużycza	e
H.	Choroby przenoszone przez kleszcze	2443
1.	Biologia kleszczy <i>Robert Flisiak</i>	2443
2.	Nieswoiste metody ochrony przed kleszczami <i>Robert Flisiak</i>	2443
3.	Klasyfikacja chorób przenoszonych przez kleszcze <i>Robert Flisiak</i>	2444
4.	Borelioza z Lyme <i>Robert Flisiak, Jacek Szechiński</i>	2445
5.	Odkleszczowe zapalenie mózgu (syn. środkowoeuropejskie lub wczesnoletnie) <i>Robert Flisiak</i>	2450
6.	Anaplazmoza <i>Robert Flisiak</i>	2451
7.	Babeszjoza <i>Jerzy Jaroszewicz</i>	e
8.	Erlichioza (ludzka erlichioza monocytowa) <i>Jerzy Jaroszewicz</i>	e
9.	Dur powrotny przenoszony przez kleszcze <i>Jerzy Jaroszewicz</i>	e
I.	Zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS) <i>Jacek Gąsiorowski, Bartosz Szetela, Brygida Knysz</i>	2453
J.	Zakażenia szpitalne <i>Tomasz Ozorowski, Waleria Hryniewicz</i>	2466
1.	Wiadomości ogólne.....	2466
2.	Zakażenia związane z cewnikiem donaczyniowym.....	2469
3.	Inne zakażenia szpitalne	2471
K.	Gorączka o nieznannej przyczynie <i>Piotr Zaborowski</i>	2472
L.	Sepsa i wstrząs septyczny <i>Andrzej Kübler, Roman Jaeschke, Miłosz Jankowski</i>	2482
Ł.	Postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie wirusowe przenoszone drogą krwi <i>Weronika Rymer, Brygida Knysz, Jacek Juszczyk</i>	2490
M.	Immunoprofilaktyka chorób zakaźnych u dorosłych <i>Jacek Wysocki, Jacek Mrukowicz</i>	2495
1.	Wiadomości podstawowe	2495
1.1.	Rodzaje immunoprofilaktyki	2495
1.2.	Szczepionki	2495
1.2.1.	Klasyfikacja szczepionek	2495
1.2.2.	Skład szczepionek	2496
1.2.3.	Niepożądane odczyny poszczepienne	2497
1.2.4.	Przeciwwskazania uniwersalne do szczepień	2497
1.2.5.	Postępowanie przed szczepieniem i po szczepieniu.....	2498
2.	Program szczepień dla dorosłych.....	2499
2.1.	Szczepionki przeciwko chorobom wirusowym	2499

2.1.1.	Grypa	2499
2.1.2.	WZW typu B	2500
2.1.3.	WZW typu A	2502
2.1.4.	Odra, świnka i różyczka	2502
2.1.5.	Ospa wietrzna	2503
2.1.6.	Wirus brodawczaka ludzkiego (HPV)	2503
2.1.7.	Odkleszczowe zapalenie mózgu	2504
2.1.8.	Nagminne porażenie dziecięce (<i>poliomyelitis</i>)	2504
2.1.9.	Wścieklizna	2504
2.2.	Szczepionki przeciwko chorobom bakteryjnym	2504
2.2.1.	Błonica i tężec	2504
2.2.2.	Krzztusiec	2506
2.2.3.	Pneumokoki	2506
2.2.4.	Meningokoki	2506
2.3.	Szczepienia przed podróżą zagraniczną w rejon endemiczne	2507
2.4.	Szczepienia chorych z niedoborem odporności	2507
2.5.	Szczepienie osób z zaburzeniami krzepnięcia	2510
2.6.	Szczepienia a stosowanie leków przeciwdrobnoustrojowych	2510
XII		
Zaburzenia gospodarki wodno- -elektrolitowej i równowagi kwasowo-zasadowej		
A.	Fizjologia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2513
B.	Zaburzenia gospodarki wodnej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2516
1.	Stany odwodnienia	2516
1.1.	Odwodnienie izotoniczne	2516
1.2.	Odwodnienie hipertoniczne	2516
1.3.	Odwodnienie hipotoniczne	2517
2.	Stany przewodnienia	2517
2.1.	Przewodnienie izotoniczne	2517
2.2.	Przewodnienie hipertoniczne	2519
2.3.	Przewodnienie hipotoniczne (zatrucie wodne)	2519
C.	Zaburzenia gospodarki sodowej	2520
1.	Fizjologia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2520
2.	Hiponatremia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk</i>	2520
3.	Hipernatremia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2527
D.	Zaburzenia gospodarki potasowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2529
1.	Fizjologia	2529
2.	Hipokaliemia	2530
3.	Hiperkaliemia	2531
E.	Zaburzenia gospodarki magnezowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2533
1.	Fizjologia	2533
2.	Hipomagnezemia	2533
3.	Hipermagnezemia	2535
F.	Zaburzenia gospodarki wapniowo-fosforanowej i witaminy D <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2536
1.	Fizjologia	2536
2.	Hipokalcemia	2537
3.	Hiperkalcemia	2538
4.	Hipofosfatemia	2539
5.	Hiperfosfatemia	2541
6.	Witamina D	2541
G.	Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2544
1.	Fizjologia	2544
2.	Wpływ zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej na metabolizm	2547
3.	Podział zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	2547
4.	Kwasica nieoddechowa	2547
5.	Kwasica oddechowa	2548
6.	Zasadowica nieoddechowa	2548
7.	Zasadowica oddechowa	2549
H.	Dożylne leczenie płynami <i>Miłosz Jankowski, Roman Jaeschke</i>	2550
XIII		
Zatrucia		
A.	Ogólne zasady postępowania w ostrych zatruciach <i>Dorota Klimaszuk, Zbigniew Kołaciński, Janusz Szajewski</i>	2559
1.	Ocena stanu chorego	2559
2.	Rozpoznanie zatrucia	2559
3.	Dekontaminacja	2561
4.	Metody przyspieszonej eliminacji wchłoniętych trucizn	2562
5.	Odrutki	2562
6.	Słownik wybranych pojęć	2562
B.	Wybrane zespoły kliniczne w ostrych zatruciach <i>Dorota Klimaszuk</i>	2563
1.	Ostry zespół cholinergiczny	2563
2.	Ostry zespół antycholinergiczny	2564
3.	Hipotermia	2565
4.	Hipertermia	2566
5.	Zespół sympatykomimetyczny	2567
6.	Zespół serotoninowy (serotonergiczny)	2568
C.	Zatrucia substancjami chemicznymi <i>Dorota Klimaszuk, Zbigniew Kołaciński, Karol Świeca</i>	2570
1.	Alkohole	2570
1.1.	Alkohol etylowy	2570
1.2.	Alkohol izopropylowy i propylowy	2573
1.3.	Alkohole wyższe (amyłowy, butylowy, etyloheksalowy, alkohole fuźlowe)	2573
1.4.	Alkohol metylowy	2573
1.5.	Glikol etylenowy	2574
2.	Amoniak i wodorotlenek amonowy	ⓔ
3.	Azotany i azotyny nieorganiczne	ⓔ
4.	Chlor	ⓔ
5.	Cyjanki i cyjanowodór	ⓔ
6.	Herbicydy	ⓔ
7.	Insektycydy	ⓔ
7.1.	Insektycydy chlorowcopochodne	ⓔ
7.2.	Insektycydy fosforoorganiczne	ⓔ
7.3.	Insektycydy karbaminianowe	ⓔ
8.	Kwasy i zasady żrące	ⓔ
8.1.	Kwasy żrące	ⓔ
8.2.	Zasady żrące	ⓔ
9.	Olów	ⓔ
10.	Rozpuszczalniki organiczne	ⓔ
10.1.	Aceton	ⓔ
10.2.	Dioksan	ⓔ
10.3.	Toluen	ⓔ
10.4.	Trichloroetylen	ⓔ
11.	Rtęć	ⓔ
11.1.	Związki nieorganiczne rtęci	ⓔ

11.2.	Związki organiczne rtęci.....	ⓔ	
12.	Siarkowodór.....	ⓔ	
13.	Tlenek węgla.....		2575
D.	Zatrucia substancjami pochodzenia biologicznego		
	<i>Zbigniew Kołaciński, Dorota Klimaszuk, Janusz Szajewski</i>		2577
1.	Grzyby.....		2577
1.1.	Muchomor sromotnikowy (<i>Amanita phalloides</i>).....		2577
1.2.	Zasłonak rudy (<i>Cortinarius orellanus</i>).....		2579
1.3.	Piestrzenica kasztanowata (<i>Gyromitra esculenta</i>).....		2580
2.	Rośliny wyższe.....		2580
2.1.	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>).....		2580
2.2.	Naparstnica (<i>Digitalis</i>).....		2580
2.3.	Rośliny zawierające alkaloidy tropanowe.....		2581
3.	Jad żmii zygzakowatej.....		2581
E.	Zatrucia lekami i substancjami psychoaktywnymi		
	<i>Dorota Klimaszuk, Zbigniew Kołaciński, Karina Sommerfeld-Klatta, Karol Świeca</i>		2582
1.	Leki uspokajające, nasenne i przeciwłękowe.....		2582
1.1.	Barbiturany.....		2582
1.2.	Benzodiazepiny.....		2583
1.3.	Zespół abstynencyjny z odstawienia leków nasennych lub leków uspokajających.....		2584
2.	Opioidy.....		2585
2.1.	Morfina.....		2586
2.2.	Heroina.....		2586
2.3.	Kodeina i dekstrometorfan.....		2587
2.4.	Tramadol.....		2587
2.5.	Metadon.....		2587
2.6.	Ostry zespół odstawienia opioidów.....		2588
3.	Substancje psychoaktywne.....		2589
3.1.	Amfetaminy.....		2589
3.2.	Fencyklidyna i ketamina.....		2590
3.3.	Kokaina.....		2590
3.4.	LSD.....		2591
3.5.	Kannabinoidy naturalne.....		2592
3.6.	Dopalacze.....		2593
4.	Trójpierscieniowe leki przeciwdepresyjne.....		2594
5.	Sole litu.....		2595
6.	Paracetamol.....		2596
7.	Kwas acetylosalicylowy.....		2598
8.	Wybrane leki stosowane w chorobach układu krążenia.....		2599
8.1.	Blokery kanału wapniowego.....		2599
8.2.	β-blokery.....		2600
8.3.	Digoksyna.....		2601
8.4.	Pochodne kumaryny.....		2601
9.	Pochodne metyloksantyn.....		2602
10.	Sole żelaza.....		2603

XIV

Medycyna podróży

A.	Ogólne zasady przygotowania pacjenta do podróży zagranicznej do tropiku i regionów o złych warunkach sanitarnych	2607
1.	Ocena ryzyka zdrowotnego w podróży <i>Agnieszka Wroczyńska, Anna Kuna, Weronika Rymer</i>	2607
2.	Porada medyczna przed wyjazdem zagranicznym <i>Agnieszka Wroczyńska, Anna Kuna, Weronika Rymer</i>	2607
3.	Zasady aklimatyzacji do odmiennych warunków środowiskowych w podróży <i>Agnieszka Wroczyńska, Anna Kuna, Weronika Rymer</i>	2609

3.1.	Aklimatyzacja do klimatu tropikalnego.....	2609
3.2.	Aklimatyzacja do wysokości n.p.m.....	2609
4.	Podróże lotnicze <i>Agnieszka Wroczyńska, Anna Kuna, Weronika Rymer</i>	2611
5.	Przekraczanie wielu stref czasowych w podróży <i>Tomasz Chodnik</i>	2611

B. Zapobieganie chorobom zakaźnym w podróży

	<i>Agnieszka Wroczyńska, Anna Kuna, Weronika Rymer</i>	2612
1.	Szczepienia ochronne przed podróżą zagraniczną.....	2612
1.1.	Szczepienia obowiązkowe.....	2612
1.1.1.	Żółta gorączka.....	2612
1.1.2.	Meningokoki.....	2613
1.1.3.	Nagminne porażenie dziecięce (<i>poliomyelitis</i>).....	2613
1.2.	Szczepienia rutynowo zalecane przed podróżą.....	2613
1.3.	Szczepienia zalecane w zależności od celu i charakteru podróży.....	2613
1.3.1.	Wirusowe zapalenie wątroby typu A.....	2613
1.3.2.	Dur brzuszny.....	2614
1.3.3.	Meningokoki.....	2614
1.3.4.	Cholera.....	2614
1.3.5.	Wścieklizna.....	2614
1.3.6.	Japońskie zapalenie mózgu.....	2614
2.	Profilaktyka malarii.....	2615
2.1.	Chemioprofilaktyka malarii.....	2615
3.	Zasady nieswoistej profilaktyki chorób infekcyjnych w podróży.....	2617
3.1.	Zapobieganie chorobom przenoszonym przez owady i pajęczaki.....	2617
3.2.	Zapobieganie zakażeniom pokarmowym.....	2617
3.3.	Inne zasady nieswoistej profilaktyki chorób zakaźnych.....	2619

C. Choroba wysokościowa

Robert K. Szymczak, Agnieszka Wroczyńska, Zdzisław J. Ryn..... ⓔ

XV

Opieka paliatywna

A.	Zagadnienia ogólne opieki paliatywnej	ⓔ
1.	Organizacja opieki paliatywno-hospicyjnej <i>Jacek Łuczak, Piotr Mierzewski</i>	ⓔ
2.	Etyczne podstawy podejmowania decyzji w opiece paliatywnej <i>Jacek Łuczak</i>	ⓔ
3.	Aspekty społeczne opieki paliatywnej <i>Iwona Wesółowska</i>	ⓔ
4.	Zasady komunikacji w opiece paliatywnej <i>Krystyna de Walden-Gałuszko</i>	ⓔ
5.	Aspekty duchowe opieki paliatywnej <i>Zbigniew Pawlak</i>	ⓔ
5.1.	Fenomen bólu egzystencjalnego.....	ⓔ
5.2.	Opieka duchowa w opiece paliatywnej.....	ⓔ
B.	Postępowanie w wybranych objawach chorobowych	2623
1.	Ból u chorego na nowotwór <i>Małgorzata Krajnik, Piotr Sobański</i>	2623
2.	Duszność <i>Małgorzata Krajnik, Piotr Sobański</i>	2639
3.	Kaszel <i>Małgorzata Krajnik, Ewa Jassem</i>	2644
4.	Czkawka <i>Wojciech Leppert, Jacek Łuczak</i>	2645
5.	Nudności i wymioty <i>Wojciech Leppert, Jacek Łuczak</i>	2646
6.	Zaparcie i biegunka <i>Wojciech Leppert, Jacek Łuczak</i>	2648
6.1.	Zaparcie.....	2648
6.2.	Biegunka.....	2649
7.	Świąd <i>Małgorzata Krajnik</i>	2650
8.	Odleżyny <i>Maciej Sopata, Elżbieta Tomaszewska, Anna Głowacka</i>	2654
9.	Utrata tknienia, wyniszczenie nowotworowe i zmęczenie <i>Lidia Gorzeńska, Jacek Łuczak</i>	2658

10.	Zaburzenia psychiczne u chorych w schyłkowym okresie życia <i>Krystyna de Walden-Galuszko</i>	2660
10.1.	Majaczenie	2660
10.2.	Otepienie	2661
10.3.	Zespół lękowy	2662
10.4.	Zespół depresyjny	2662
10.5.	Adaptacyjne zaburzenia zachowania	2664
11.	Sedacja w opiece paliatywnej <i>Iwona Zaporowska-Stachowiak, Jacek Łuczak, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Ewa Bączyk</i>	e
C.	Postępowanie u kresu życia chorego i po jego śmierci	e
1.	Przygotowanie ciężko chorego do umierania i śmierci <i>Jacek Łuczak, Marzena Krzywda</i>	e
2.	Postępowanie w agonii <i>Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Maciej Kluziak, Jacek Łuczak</i>	e
3.	Zgon – aspekty medyczne i prawne <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski, Mariusz Żelichowski</i>	e
3.1.	Rozpoznanie śmierci	e
3.2.	Stwierdzenie zgonu	e
3.3.	Sekcja zwłok	e
4.	Opieka nad osobami osieroconymi <i>Jacek Łuczak, Marzena Krzywda</i>	e
5.	Problemy etyczne w opiece nad ciężko chorym u kresu życia <i>Jacek Łuczak</i>	e
5.1.	Terapia uporczywa	e
5.2.	Eutanazja	e

xvi Zaburzenia odżywiania

A.	Neuroendokrynną kontrola głodu i sytości <i>Bogusława Baranowska</i>	2667
B.	Ocena stanu odżywienia <i>Stanisław Kłęk</i>	2670
C.	Niedożywienie <i>Stanisław Kłęk, Marek Pertkiewicz</i>	2672
D.	Leczenie żywieniowe <i>Stanisław Kłęk, Marek Pertkiewicz</i>	2674
E.	Zaburzenia zachowania związane z odżywianiem <i>Bogusława Baranowska</i>	e
1.	Jadłowstręt psychiczny	e
2.	Żarłoczność psychiczna (bulimia).....	e
F.	Otyłość <i>Magdalena Olszanecka-Glinianowicz, Lucyna Ostrowska</i> ...	2680
G.	Zespół metaboliczny <i>Magdalena Olszanecka-Glinianowicz</i> ...	2697

xvii Podstawy EBM

A.	Wprowadzenie <i>Piotr Gajewski, Roman Jaeschke</i>	e
B.	Pytania kliniczne <i>Jan Brożek, Piotr Gajewski, Wiktoria Leśniak, Roman Jaeschke, Jacek Mrukowicz, Małgorzata Bała</i>	e
1.	Formułowanie pytania klinicznego	e
2.	Składowe pytania klinicznego	e
2.1.	Pacjenci (populacja)	e
2.2.	Interwencja	e
2.2.1.	Precyzja opisu interwencji (ocenianej i kontrolnej)	e
2.2.2.	Dobór interwencji w grupie kontrolnej	e
2.2.3.	Interwencje dodatkowe.....	e
2.2.4.	Efekt grupowy leków	e
2.3.	Punkty końcowe.....	e
2.3.1.	Obiektywne i subiektywne punkty końcowe	e

2.3.2.	Klinicznie istotne i zastępcze punkty końcowe	e
2.3.3.	Złożone punkty końcowe.....	e
2.3.4.	Jakość życia związana ze zdrowiem	e

C. Ocena informacji o metodzie leczniczej, rokowaniu lub szkodliwości

Wiktoria Leśniak, Jan Brożek, Roman Jaeschke, Piotr Gajewski,

Małgorzata Bała, Jacek Mrukowicz

1.	Rodzaje i metodyka badań klinicznych	e
1.1.	Badania eksperymentalne	e
1.1.1.	Ocena wiarygodności badania z randomizacją	e
1.2.	Badania obserwacyjne.....	e
1.2.1.	Ocena wiarygodności badań obserwacyjnych	e
2.	Miary efektu	e
2.1.	Rodzaje zmiennych.....	e
2.2.	Pojęcia.....	e
3.	Interpretacja wyników	e
3.1.	Istotność statystyczna i kliniczna oraz precyzja oszacowania efektu	e
3.2.	Analiza w podgrupach	e
3.3.	Możliwości wykorzystania wyników badania klinicznego w opiece nad konkretnym pacjentem	e

D. Ocena informacji o metodzie diagnostycznej

Jan Brożek, Roman Jaeschke, Wiktoria Leśniak, Piotr Gajewski,

Jacek Mrukowicz, Małgorzata Bała

1.	Proces diagnostyczny.....	e
2.	Ocena przydatności testu	e
2.1.	Ocena wiarygodności informacji na temat testu	e
2.2.	Parametry określające trafność testu	e
2.3.	Którym parametrem trafności diagnostycznej testu należy się kierować	e
3.	Kliniczne wykorzystanie znajomości charakterystyki testu diagnostycznego	e

E. Przegląd systematyczny i metaanaliza

Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała, Jacek Mrukowicz, Jan Brożek,

Roman Jaeschke, Piotr Gajewski

1.	Kryteria wiarygodności	e
2.	Metaanaliza	e

F. Wytyczne praktyki klinicznej

Roman Jaeschke, Jan Brożek, Piotr Gajewski, Jacek Mrukowicz,

Małgorzata Bała, Wiktoria Leśniak.....

1.	Etapy tworzenia wytycznych	e
2.	Ocena jakości wytycznych	e
3.	Jak korzystać z wytycznych	e
4.	Wdrażanie wytycznych do praktyki.....	e

Indeks	I-1
---------------------	-----